

De artt. 1540-1548 van het Burgerlijk Wetboek

<https://hdl.handle.net/1874/255294>

Utrecht
16 Nov. 1906

DE ARTT. 1540 - 1548
VAN HET
BURGERLIJK WETBOEK.

T. J. H. AQUARIUS

A. qu.
192

De artt. 1540-1548
van het Burgerlijk Wetboek.

De artt. 1540-1548 van het Burgerlijk Wetboek.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

Doctor in de Rechtswetenschap

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

Dr. S. D. VAN VEEN

Hoogleeraar in de Faculteit der Godgeleerdheid

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAAT DER UNIVERSITEIT

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN

DE FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

TE VERDEDIGEN

op Vrijdag 16 November 1906 des namiddags te 4 uur

DOOR

Th. J. H. AQUARIUS

geboren te Haelen.

ROERMONDSCHЕ STOOMDRUKKERIJ, ROERMOND.
1906.

AAN MIJN VADER.

INHOUD.

	BLADZ.
INLEIDING.	3

HOOFDSTUK I.

§ 1. Frankrijk.	7
§ 2. België.	26
§ 3. Duitschland.	32
§ 4. Engeland, Schotland, Ierland.	40
§ 5. De Vereenigde Staten van Noord-Amerika.	43
§ 6. Hongarije.	43
§ 7. Rusland.	45
§ 8. Oostenrijk.	47
§ 9. Zwitserland.	50
§ 10. Denemarken.	54
§ 11. Zweden.	55
§ 12. Noorwegen en Finland.	56
§ 13. Spanje.	56
§ 14. Luxemburg.	57

HOOFDSTUK II.

BLADZ.

§ 1. De artikelen 1540—1548 van het Burgerlijk Wetboek beschouwd in verband met de jurisprudentie daarover.	62
§ 2. De clause van non garantie.	70
§ 3. Het gebrek moet bestaan tijdens den koop en verkoop.	72
§ 4. De verkoop moet niet hebben plaats gehad op rechterlijk gezag.	72
§ 5. Bespreking van eenige bijzondere gevallen van vrijwaring met betrekking tot den paarden- handel.	73
§ 6. De Actie.	75
A. De actio redhibitoria of de rechtsvordering tot koopvernietiging.	75
B. De actio quanti minoris of de rechtsvorde- ring tot prijsvermindering.	78
§ 7. Art. 1546 B. W.	80
§ 8. Het bewijs.	81
§ 9. Het aanvangspunt van den termijn bedoeld in art. 1547 B. W.	82
BESLUIT.	85
STELLINGEN.	91

*Aan het einde mijner academische studiën gekomen, is
het mij een plicht U, Hoogleraren der Juridische Faculteit,
mijn dank te betuigen, zoowel voor de mij betoonde wel-
willendheid als voor het ontvangen onderricht.*

INLEIDING.

Valt er in de laatste jaren vooruitgang op het gebied van den landbouw waar te nemen, hetzelfde kan getuigd worden van den paarden- en veehandel ten platte lande. Wonende en ambtelijk werkzaam in een streek, waar het landbouwbedrijf bloeit en de veeteelt groote beteekenis heeft, werd ik bij gerezen geschillen niet zelden aangezocht als bemiddelaar op te treden.

Al aanstonds werd ik erdoor getroffen, dat de geschilpunten hoofdzakelijk betrekking hadden op de vrijwaring wegens verborgen gebreken en daarmede is tevens verklaard, hoe dit onderwerp mijne aandacht trok en ik thans in het belang van den handel en vooral ten bate van den landbouwer, een onderdeel van dit rechtsinstituut wensch te behandelen, zooals de wetgever dit in de artt. 1540-1548 B. W. heeft geregeld.

Het ligt niet in mijn voornemen de vrijwaring daarin omschreven in haar geheelen omvang te behandelen. Ik wensch mij te bepalen tot die wegens verborgen gebreken in den paardenhandel. Vooraf echter een beknopt historisch overzicht dezer kwestie.

De verplichting tot vrijwaring wegens verborgen gebreken of tot mededeeling daarvan, indien zij tegen het wezen of

tegen de door den verkooper gekende bestemming der zaak indruischen, was reeds door het natuurrecht aan den verkooper opgelegd en werd in oude tijden bij alle beschaafde volkeren aan den verkooper als rechtsplicht gesteld.

Zoo vinden wij bij Cicero, 3. 16. „de Officiis” hoe de vrijwaringsplicht bij de Romeinen ten tijde der Twaalf Tafelen door kooper en verkooper zelve in omvang werd vastgesteld en hoe hij in lateren tijd werd uitgebreid. De uitbreiding was vooral het werk der Aediles Curules of marktmeesters, die, geleerd door ondervinding, ten einde bedrog tegen te gaan en den kooper te helpen¹⁾, den verkooper deden instaan voor alle tijdens de overeenkomst bestaande verborgen gebreken, welke de bruikbaarheid der verkochte zaak ophieven of verminderden, onverschillig of hij ze al dan niet had gekend en den benadeelden kooper naar keuze eene dubbele rechtsvordering, hetzij tot ontbinding van den koop, hetzij tot prijsvermindering gaven als vergoeding voor geleden schade. Deze regeling, door het geschreven recht erkend en door de gewoonte en het gebruik geijkt, vond ingang bij schier alle of althans bij de meeste Europeesche volkeren.

Op de basis van het nieuwere Romeinsche recht hebben dan ook de latere Fransche en Nederlandsche wetgevers voortgebouwd en dien grondslag aangenomen voor hun systeem.

Zij legden in bijna eensluidende bewoordingen den verkooper de verplichting op tot vrijwaring wegens verborgen gebreken der verkochte zaak en gaven den kooper de keuze tusschen de rechtsvordering tot ontbinding en die tot prijsvermindering.

Een zeer groote vrijheid is aan den betrokken rechter gelaten bij het toetsen van ieder aan zijn oordeel onderworpen geval. Hij heeft niet alleen te onderzoeken of de

1) D. 21. 1. de Aedel. Edict.

ingestelde rechtsvordering tot vernietiging der overeenkomst of tot vermindering van den prijs aan het gekochte voor toewijzing vatbaar is, maar tevens, of de termijn, binnen welken wordt geageerd, wel voldoet aan de door den wetgever gestelde eischen.

Ten aanzien van het eerste punt is zijne vrijheid slechts in zooverre beperkt, dat de verkooper — zooals art. 1540 B. W. voorschrijft — gehouden is tot vrijwaring wegens verborgen gebreken van het verkochte goed, die dit ongeschikt maken voor het gebruik, waartoe het bestemd is, of die dat gebruik dermate verminderen, dat, bij aldien de kooper de gebreken gekend had, hij de zaak of in het geheel niet, of slechts voor minderen prijs zou gekocht hebben en met betrekking tot het laatste door het bepaalde in art. 1547 B. W., luidende: „dat de rechtsvordering voortvloeiende uit gebreken, die vernietiging van den verkoop ten gevolge hebben, door den kooper moet worden aangelegd binnen een korten termijn, overeenkomstig den aard der gebreken en met inachtneming van de plaats, waar de koop gesloten is.”

Dat deze bijna onbegrensde rechtsmacht aanleiding gaf tot verschillende en zeer uiteenlopende uitspraken, behoeft nauwelijks betoog. Vooral bij den veehandel baarde dit groote moeilijkheden, en daaraan moet het dan ook worden toegeschreven, dat de Fransche wetgever de verplichting tot vrijwaring in den handel aan een nauwkeurig wetenschappelijk onderzoek onderwierp, waarvan de wet van 20 Mei 1838, nader gewijzigd bij die van 2 Augustus 1884 en 31 Juli 1895, de vrucht was.

België bleef niet achter. Op het door Frankrijk gegeven voorbeeld werd ook daar herziening noodig geacht, die door de wet van 20 Januari 1850, gewijzigd 2 Augustus 1885, tot stand kwam.

Duitschland, met zijn veelkleurige wetgeving, die nu eens aan het Romeinsche, dan weer aan het Germaansche recht

herinnerde, erkende de gebiedende noodzakelijkheid van wettelijke regeling. Bij keizerlijke verordening van 27 Maart 1899 en bij het Bürgerliches Gesetzbuch voor het geheele Deutsche Rijk werd de materie herzien en gewijzigd.

Tegenover hen staat Nederland, nog altijd vasthoudend aan de oude Codeartikelen, die zonder twijfel, gezien in de omlijsting van hun tijd, lof verdienen, doch die voor het handelsverkeer van thans geheel onvoldoende zijn.

Voor ik er echter toe overga de bepalingen van ons B. W. aan eene critische beschouwing te onderwerpen, waarbij ik mij dan tevens voorstel de jurisprudentie daarvoor te bespreken, zij het mij vergund een overzicht te geven der buitenlandsche wetgeving, die met de onze te vergelijken, om ten slotte nog mijne wenschen kenbaar te maken, wier bevrediging mij door de eischen der praktijk noodzakelijk schijnt.

HOOFDSTUK I.

§ 1.

FRANKRIJK.

Reeds in zeer oude tijden kon Frankrijk bogen op wettelijke bepalingen betreffende den veehandel, die deels gebaseerd waren op het Romeinsche recht, volgens hetwelk de verkooper of verruiler aansprakelijk werd gesteld voor alle meer belangrijke verborgen gebreken, mits zij op het tijdstip van den verkoop aanwezig waren en dat onder den naam van „droit commun” bekend was, deels en hoofdzakelijk berustend op het Germaansche rechtsbeginsel, dat meer rekening hield met de eischen der praktijk, en waarin enkele hoofdgebreken nominatim werden opgesomd en den vervreemder de plicht opgelegd daarvoor gedurende een bepaalden korten tijd in te staan.

Bij het tot stand komen van den Code werd het Romeinsche recht gerecipieerd, hetgeen de afgevaardigde Portalis noemde: „eene herinnering aan de rechtsbeginselen, gehuldigd door de rechtsgeleerdheid van alle eeuwen en vastgeknoopt aan de beginselen der eeuwige gerechtigheid.”

Zoo werden dus in den Code Civil de verplichtingen tot vrijwaring wegens verborgen gebreken bij koop en ruil in het algemeen geregeld naar Romeinschrechterlijken leest.

Die bepalingen luiden als volgt:

Art. 1641. Le vendeur est tenu de la garantie à raison des défauts cachés de la chose vendue qui la rendent impropre à l'usage auquel on la destine, ou qui diminuent tellement cet usage, que l'acheteur ne l'aurait pas acquise, ou n'en aurait donné qu'un moindre prix, s'il les avait connus.

Art. 1642. Le vendeur n'est pas tenu des vices apparents et dont l'acheteur a pu se convaincre lui-même.

Art. 1643. Il est tenu des vices cachés, quand même il ne les aurait pas connus, à moins que dans ce cas, il n'ait stipulé qu'il ne sera obligé à aucune garantie.

Art. 1644. Dans le cas des articles 1641 et 1643 l'acheteur a le choix de rendre la chose et de se faire restituer le prix, ou de garder la chose et de se faire rendre une partie du prix, telle qu'elle sera arbitré par experts.

Art. 1645. Si le vendeur connaissait les vices de la chose, il est tenu outre la restitution du prix, qu'il en a reçu, de tous les dommages et intérêts envers l'acheteur.

Art. 1646. Si le vendeur ignorait les vices de la chose, il ne sera tenu qu'à la restitution du prix, et à rembourser à l'acquéreur les frais occasionnés par la vente.

Art. 1647. Si la chose qui avait des vices a péri par suite de sa mauvaise qualité, la perte est pour le vendeur, qui sera tenu envers l'acheteur à la restitution du prix, et autres dédommagements expliqués dans les deux articles précédents.

Mais la perte arrivée par cas fortuit sera pour le compte de l'acheteur.

Art. 1648. L'action résultant des vices rédhibitoires doit être intentée par l'acquéreur, dans un bref délai, suivant la nature des vices rédhibitoires et l'usage du lieu où la vente a été faite.

Art. 1649. Elle n'a pas lieu dans les ventes faites par autorité de justice.

Bij de toepassing daarvan ontstonden al aanstonds bezwaren. Onzekerheid en verdeeldheid waren het gevolg, daar de interpretatie der wet ten aanzien van den aard en den omvang van het gebrek verschillend was en twist ontstond aangaande den duur van den korten vrijwaringsplicht. Een en ander streed met de eenheid en gelijkheid van wetgeving, die de Code-wetgever had willen tot stand brengen. Men begreep derhalve spoedig, dat er eenheid moest komen. Naast den Code Civil werd dus opgave gedaan der ziekten en gebreken, die door geheel Frankrijk bij het verhandelen van levende huisdieren aanleiding zouden geven tot koopvernietigingen, waarvoor men tot vrijwaring gehouden was. Tevens werd daarbij gelijkvormig de korte tijd voor de gegeven actie nauwkeurig met duur en aanvangspunt bepaald.

Genoemde regeling geschiedde bij de wet van 20 Mei 1838, die naast de bepalingen van den Code Civil de koopvernietigende gebreken opsomde en den tijd van aanvang en einde der in te stellen rechtsvordering bepaalde.

Ook deze regeling bleek echter niet afdoende, waarom op 20 Juli 1881 de wet betreffende „La Police sanitaire des animaux” tot stand kwam. Deze wet gaf in hare opsomming der besmettelijke ziekten eenige gevallen, welke reeds in de lijst der koopvernietigende gebreken waren opgenomen, zoodat, ten aanzien daarvan, beide wetten toepasselijk waren. Op haar beurt werd zij geheel afgeschaft en vervangen door de latere wet van 2 Augustus 1884, die van hetzelfde beginsel uitgaand als in de wet van 20 Mei 1838 werd gehuldigd, de lijst der koopvernietigende gebreken voor huisdieren wijzigde en de gevolgen der wegens deze gebreken verschuldigde vrijwaring veranderde.

De nieuwe wet bevatte in hare lijst als koopvernietigende gebreken drie ziekten, nl.: de kwade droes „la morve” en de worm of schurft „le farcin” voor het paarden- en ezelsgeslacht, en de schaapspokken „la clavelée” voor het

schapengeslacht. Ook de wet van 21 Juli 1881 kende deze besmettelijke ziekten, zoodat deswege twee rechtsvorderingen, geheel verschillend van aard, van bewijslast en duur mogelijk waren.

Deze schromelijke verwarring mocht natuurlijk niet langer voortduren, waarom op 31 Juli 1895 eene nadere regeling werd gemaakt, waarbij en de wet van 21 Juli 1881 en die van 2 Augustus 1884 zoodanig werden gewijzigd, dat geen ziekte op meerdere lijsten voorkwam.

Besmettelijke ziekten en koopvernietigende gebreken zijn dus gebaseerd op verschillende rechtsgronden, terwijl in de gevolgen de eerste tot eene vordering tot nietigheid aanleiding geven en de laatste tot die van vrijwaring, zonder dat de koper beiden tegelijk ter zijner beschikking heeft.

Daar dus de drie genoemde wetten, nl. die van 21 Juli 1881, van 2 Augustus 1884 en van 31 Juli 1895 naast de bepalingen van den Code de tegenwoordige verplichtingen van den verkooper van huisdieren beheerschen, wil ik den tekst daarvan hier laten volgen.

a. Wet van 21 Juli 1881. „Loi sur la Police sanitaire des animaux.”

N° 10,834. — *Loi sur la Police sanitaire des animaux.*

Du 21 Juillet 1881.

(Promulguée au *Journal officiel* du 24 juillet 1881.)

LE SÉNAT ET LA CHAMBRE DES DÉPUTÉS ONT ADOPTÉ.

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE PROMULGUE LA LOI dont la teneur suit:

TITRE Ier.

MALADIES CONTAGIEUSES DES ANIMAUX ET MESURES SANITAIRES
QUI LEUR SONT APPLICABLES.

ART. Ier. Les maladies des animaux qui sont réputées contagieuses, et qui donnent lieu à l'application des dispositions de la présente loi, sont:

La peste bovine, dans toutes les espèces de ruminants;

La péripneumonie contagieuse, dans l'espèce bovine;
 La clavelée et la gale, dans les espèces ovine et caprine;
 La fièvre aphteuse, dans les espèces bovine, ovine, caprine
 et porcine;

La morve, le farcin et la dourine, dans les espèces
 chevaline et asine;

La rage et le charbon, dans toutes les espèces.

2. Un décret du Président de la République, rendu sur le rapport du ministre de l'agriculture et du commerce, après avis du comité consultatif des épizooties, pourra ajouter à la nomenclature des maladies réputées contagieuses dans chacune des espèces d'animaux énoncées ci-dessus toutes autres maladies contagieuses dénommées ou non qui prendraient un caractère dangereux.

Les dispositions de la présente loi pourront être étendues, par un décret rendu dans la même forme, aux animaux d'espèces autres que celles ci-dessus désignées.

3. Tout propriétaire, toute personne ayant, à quelque titre que ce soit, la charge des soins ou la garde d'un animal atteint ou soupçonné d'être atteint d'une maladie contagieuse, dans les cas prévus par les articles 1er et 2, est tenu d'en faire sur-le-champ la déclaration au maire de la commune où se trouve cet animal.

Sont également tenus de faire cette déclaration tous les vétérinaires qui seraient appelés à le soigner.

L'animal atteint ou soupçonné d'être atteint de l'une des maladies spécifiées dans l'article 1er devra être immédiatement, et avant même que l'autorité administrative ait répondu à l'avertissement, séquestré, séparé et maintenu isolé autant que possible des autres animaux susceptibles de contracter cette maladie.

Ils est interdit de le transporter avant que le vétérinaire délégué par l'administration l'ait examiné. La même interdiction est applicable à l'enfouissement, à moins que le maire, en cas d'urgence, n'en ait donné l'autorisation spéciale.

4. Le maire devra, dès qu'il aura été prévenu, s'assurer de l'accomplissement des prescriptions contenues dans l'article précédent et y pourvoir d'office, s'il y a lieu.

Aussitôt que la déclaration prescrite par le paragraphe 1er de l'article précédent a été faite, ou, à défaut de déclaration, dès qu'il a connaissance de la maladie, le maire fait procéder sans retard à la visite de l'animal malade ou suspect par le vétérinaire chargé de ce service.

Ce vétérinaire constate et, au besoin, prescrit la complète exécution des dispositions du troisième alinéa de l'article 3 et les mesures de désinfection immédiatement nécessaires.

Dans le plus bref délai, il adresse son rapport au préfet.

5. Après la constatation de la maladie, le préfet statue sur les mesures à mettre à exécution dans le cas particulier.

Il prend, s'il est nécessaire, un arrêté portant déclaration d'infection.

Cette déclaration peut entraîner dans les localités qu'elle détermine l'application des mesures suivantes :

1° L'isolement, la séquestration, la visite, le recensement et la marque des animaux et troupeaux dans les localités infectées ;

2° L'interdiction de ces localités ;

3° L'interdiction momentanée ou la réglementation des foires et marchés, du transport et de la circulation du bétail.

4° La désinfection des écuries, étables, voitures ou autres moyens de transport, la désinfection ou même la destruction des objets à l'usage des animaux malades ou qui ont été souillés par eux, et généralement des objets quelconques pouvant servir de véhicules à la contagion.

Un règlement d'administration publique déterminera celles de ces mesures qui seront applicables suivant la nature des maladies.

6. Lorsqu'un arrêté du préfet a constaté l'existence de la peste bovine dans une commune, les animaux qui en sont atteints et ceux de l'espèce bovine qui auraient été conta-

minés, alors même qu'ils ne présenteraient aucun signe apparent de maladie, sont abattus par ordre du maire, conformément à la proposition du vétérinaire délégué et après évaluation.

Il est interdit de suspendre l'exécution desdites mesures pour traiter les animaux malades, sauf les cas et sous les conditions qui seraient spécialement déterminés par le ministre de l'agriculture et du commerce, sur l'avis du comité consultatif des épizooties.

7. Dans le cas prévu par l'article précédent, les animaux malades sont abattus sur place, sauf le cas où le transport du cadavre au lieu de l'enfouissement sera déclaré par le vétérinaire plus dangereux que celui de l'animal vivant; le transport en vue de l'abatage peut être autorisé par le maire, conformément à l'avis du vétérinaire délégué, pour ceux qui ont été seulement contaminés.

Les animaux des espèces ovine et caprine qui ont été exposés à la contagion sont isolés et soumis aux mesures sanitaires déterminées par le règlement d'administration publique rendu pour l'exécution de la loi.

8. Dans le cas de morvé constatée, et dans le cas de farcin, de charbon, si la maladie est jugée incurable par le vétérinaire délégué, les animaux doivent être abattus sur ordre du maire.

Quand il y a contestation sur la nature ou le caractère incurable de la maladie entre le vétérinaire délégué et le vétérinaire que le propriétaire aurait fait appeler, le préfet désigne un troisième vétérinaire, conformément au rapport duquel il est statué.

9. Dans le cas de péripneumonie contagieuse, le préfet devra ordonner l'abatage, dans le délai de deux jours, des animaux reconnus atteints de cette maladie par le vétérinaire délégué, et l'incubation des animaux d'espèce bovine, dans les localités déclarées infectées de cette maladie.

Le ministre de l'agriculture aura le droit d'ordonner

l'abatage des animaux d'espèce bovine ayant été dans la même étable ou dans le même troupeau, ou en contact avec des animaux atteints de péripneumonie contagieuse.

10. La rage, lorsqu'elle est constatée chez les animaux de quelque espèce qu'ils soient, entraîne l'abatage, qui ne peut être différé sous aucun prétexte.

Les chiens et les chats suspects de rage doivent être immédiatement abattus. Le propriétaire de l'animal suspect est tenu, même en l'absence d'un ordre des agents de l'administration, de pourvoir à l'accomplissement de cette prescription.

11. Dans les épizooties de clavelée, le préfet peut, par arrêté pris sur l'avis du comité consultatif des épizooties, ordonner la clavelisation des troupeaux infectés.

La clavelisation ne devra pas être exécutée sans autorisation du préfet.

12. L'exercice de la médecine vétérinaire dans les maladies contagieuses des animaux est interdit à quiconque n'est pas pourvu du diplôme de vétérinaire.

Le Gouvernement, sur la demande des conseils généraux, pourra ajourner par décret, dans les départements, l'exécution de cette mesure pendant une période de six années à partir de la promulgation de la présente loi.

13. La vente ou la mise en vente des animaux atteints ou soupçonnés d'être atteints de maladie contagieuse est interdite.

Le propriétaire ne peut s'en dessaisir que dans les conditions déterminées par le règlement d'administration publique prévu à l'article 5.

Ce règlement fixera, pour chaque espèce d'animaux et de maladies, le temps pendant lequel l'interdiction de vente s'appliquera aux animaux qui ont été exposés à la contagion.

14. La chair des animaux morts de maladies contagieuses, quelles qu'elles soient, ou abattus comme atteints de la

peste bovine, de la morve, du farcin, du charbon et de la rage, ne peut être livrée à la consommation.

Les cadavres ou débris des animaux morts de la peste bovine et du charbon, on ayant été abattus comme atteints de ces maladies, devront être enfouis avec la peau tailladée, à moins qu'ils ne soient envoyés à un atelier d'équarrissage régulièrement autorisé.

Les conditions dans lesquelles devront être exécutés le transport, l'enfouissement ou les destruction des cadavres, seront déterminées par le règlement d'administration publique prévu à l'article 5.

15. La chair des animaux abattus comme ayant été en contact avec des animaux atteints de la peste bovine peut être livrée à la consommation; mais leurs peaux, abats et issues ne peuvent être sortis du lieu de l'abatage qu'après avoir été désinfectés.

16. Tout entrepreneur de transport par terre ou par eau qui aura transporté des bestiaux devra, en tout temps, désinfecter, dans les conditions prescrites par le règlement d'administration publique, les véhicules qui auront servi à cet usage.

TITRE II.

INDEMNITÉS.

17. Il est alloué aux propriétaires des animaux abattus pour cause de peste bovine, en vertu de l'article 7, une indemnité des trois quarts de leur valeur avant la maladie.

Il est alloué aux propriétaires d'animaux abattus pour cause de péripneumonie contagieuse ou morts par suite de l'incubation en vertu de l'article 9, une indemnité ainsi réglée:

La moitié de leur valeur avant la maladie, s'ils en sont reconnus atteints;

Les trois quarts, s'ils ont seulement été contaminés;

La totalité, s'ils sont morts des suites de l'inoculation de la péripneumonie contagieuse.

L'indemnité à accorder ne peut dépasser la somme de quatre cents francs pour la moitié de la valeur de l'animal, celle de six cents francs pour les trois quarts et celle de huit cents pour la totalité de sa valeur.

18. Il n'est alloué aucune indemnité aux propriétaires d'animaux importés des pays étrangers abattus pour cause de péripneumonie contagieuse dans les trois mois qui ont suivi leur introduction en France.

19. Lorsque l'emploi des débris d'un animal abattu pour cause de peste bovine ou de péripneumonie contagieuse a été autorisé pour la consommation ou un usage industriel, le propriétaire est tenu de déclarer le produit de la vente de ces débris.

Ce produit appartient au propriétaire; s'il est supérieur à la portion de la valeur laissée à sa charge, l'indemnité due par l'État est réduite de l'excédent.

20. Avant l'exécution de l'ordre d'abatage, il est procédé à une évaluation des animaux par le vétérinaire délégué et un expert désigné par la partie.

A défaut, par la partie, de désigner un expert, le vétérinaire délégué opère seul.

Il est dressé un procès-verbal de l'expertise; le maire et le juge de paix le contresignent et donnent leur avis.

21. La demande d'indemnité doit être adressée au ministre de l'agriculture et du commerce dans le délai de trois mois à dater du jour de l'abatage, sous peine de déchéance.

Le ministre peut ordonner la révision des évaluations faites en vertu de l'article 20, par une commission dont il désigne les membres.

L'indemnité est fixée par le ministre, sauf recours au Conseil d'État.

22. Toute infraction aux dispositions de la présente loi ou des règlements rendus pour son exécution peut entraîner la perte de l'indemnité prévue par l'article 17.

La décision appartiendra au ministre, sauf recours au Conseil d'État.

23. Il n'est alloué aucune indemnité aux propriétaires des animaux abattus par suite de maladies contagieuses autres que la peste bovine, et de la péripneumonie contagieuse dans les conditions spéciales indiquées dans l'article 9.

TITRE III.

IMPORTATION ET EXPORTATION DES ANIMAUX.

24. Les animaux des espèces chevaline, asine, bovine, ovine, caprine et porcine sont soumis, en tout temps, aux frais des importateurs, à une visite sanitaire au moment de leur entrée en France soit par terre, soit par mer.

La même mesure peut être appliqué aux animaux des autres espèces, lorsqu'il y a lieu de craindre, par suite de leur introduction, l'invasion d'une maladie contagieuse.

25. Les bureaux de douane et ports de mer ouverts à l'importation des animaux soumis à la vente sont déterminés par décret.

26. Le Gouvernement peut prohiber l'entrée en France ou ordonner la mise en quarantaine des animaux susceptibles de communiquer une maladie contagieuse, ou de tous les objets pouvant présenter le même danger.

Il peut, à la frontière, prescrire l'abatage, sans indemnité, des animaux malades ou ayant été exposés à la contagion, et enfin prendre toutes les mesures que la crainte de l'invasion d'une maladie rendrait nécessaires.

27. Les mesures sanitaires à prendre à la frontière sont ordonnées par les maires dans les communes rurales, par les commissaires de police dans les gares frontières et dans les ports de mer, conformément à l'avis du vétérinaire désigné par l'administration pour la visite du bétail.

En attendant l'intervention de ces autorités, les agents des douanes peuvent être requis de prêter main-forte.

28. Les municipalités des ports de mer ouverts à l'importation du bétail devront fournir des quais spéciaux de débarquement, munis des agrès nécessaires, ainsi qu'un bâtiment destiné à recevoir, à mesure du débarquement, les animaux mis en quarantaine par mesure sanitaire.

Les locaux devront être préalablement agréés par le ministre de l'agriculture et du commerce.

Pour se rembourser de ses frais, les municipalités pourront établir des taxes spéciales sur les animaux importés.

29. Le Gouvernement est autorisé à prescrire à la sortie les mesures nécessaires pour empêcher l'exportation des animaux atteints de maladies contagieuses.

TITRE IV.

PÉNALITÉS.

30. Toute infraction aux dispositions des articles 3, 5, 6, 9, 10, 11, paragraphe 2, et 12 de la présente loi, sera punie d'un emprisonnement de six jours à deux mois et d'une amende de seize à quatre cents francs.

31. Seront punis d'un emprisonnement de deux mois à six mois et d'une amende de cent à mille francs:

1° Ceux qui, au mépris des défenses de l'administration, auront laissé leurs animaux infectés communiquer avec d'autres;

2° Ceux qui auraient vendu ou mis en vente des animaux qu'ils savaient atteints ou soupçonnés d'être atteints de maladies contagieuses;

3° Ceux qui, sans permission de l'autorité, auront déterré ou sciemment acheté des cadavres ou débris des animaux morts de maladies contagieuses, quelles qu'elles soient, ou abattus comme atteints de la peste bovine, du charbon, de la morve, du farcin et de la rage;

4° Ceux qui, même avant l'arrêté d'interdiction, auront importé en France des animaux qu'ils savaient atteints de maladies contagieuses ou avoir été exposés à la contagion.

32. Seront punis d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cent francs à deux mille francs:

1° Ceux qui auront vendu ou mis en vente de la viande provenant d'animaux qu'ils savaient morts de maladies contagieuses, quelles qu'elles soient, ou abattus comme atteints de la peste bovine, du charbon, de la morve, du farcin et de la rage;

2° Ceux qui se seront rendus coupables des délits prévus par les articles précédents, s'il est résulté de ces délits une contagion parmi les autres animaux.

33. Tout entrepreneur de transport qui aura contrevenu à l'obligation de désinfecter son matériel sera passible d'une amende de cent francs à mille francs.

Il sera puni d'un emprisonnement de six jours à deux mois s'il est résulté de cette infraction une contagion parmi les autres animaux.

34. Toute infraction aux dispositions de la présente loi non spécifiée dans les articles ci-dessus sera punie de seize francs à quatre cents francs d'amende. Les contraventions aux dispositions du règlement d'administration publique rendu pour l'exécution de la présente loi seront, suivant les cas, passibles d'une amende de un franc à deux cents francs, qui sera prononcée par le juge de paix du canton.

35. Si la condamnation pour infraction à l'une des dispositions de la présente loi remonte à moins d'une année, ou si cette infraction a été commise par des vétérinaires délégués, des gardes champêtres, des gardes forestiers, des officiers de police, à quelque titre que ce soit, les peines peuvent être portées au double du maximum fixé par les précédents articles.

36. L'article 463 du Code pénal est applicable dans tous les cas prévus par les articles du présent titre.

TITRE V.

DISPOSITIONS GÉNÉRALES.

37. Les frais d'abatage, d'enfouissement, de transport, de quarantaine, de désinfection, ainsi que tous autres frais auxquels peut donner lieu l'exécution des mesures prescrites en vertu de la présente loi, sont à la charge des propriétaires ou conducteurs d'animaux.

En cas de refus des propriétaires ou conducteurs d'animaux de se conformer aux injonctions de l'autorité administrative, il y est pourvu d'office à leur compte.

Les frais de ces opérations seront recouvrés sur un état dressé par le maire et rendus exécutoires par le sous-préfet. Les oppositions seront portées devant le juge de paix.

La désinfection des wagons de chemins de fer, prescrite par l'article 16, a lieu par les soins des compagnies; les frais de cette désinfection sont fixés par le ministre des travaux publics, les compagnies entendues.

38. Un service des épizooties est établi dans chacun des départements, en vue d'assurer l'exécution de la présente loi.

Les frais de ce service seront compris parmi les dépenses obligatoires à la charge des budgets départementaux et assimilés aux dépenses classées sous les paragraphes 1 à 4 de l'article 60 de la loi du 10 août 1871.

39. Les communes où il existe des foires et marchés aux chevaux ou aux bestiaux seront tenues de préposer, à leurs frais, et sauf à se rembourser par l'établissement d'une taxe sur les animaux amenés, un vétérinaire pour l'inspection sanitaire des animaux conduits à ces foires et marchés.

Cette dépense sera obligatoire pour la commune,

Le Gouvernement pourra, sur l'avis des conseils généraux, ajourner par décret, dans les départements, l'exécution de cette mesure pendant une période de six années à partir du jour de la promulgation de cette loi.

40. Le règlement d'administration publique rendu pour

l'exécution de la présente loi détermine l'organisation du comité consultatif des épizooties institué auprès du ministre de l'agriculture et du commerce.

Les renseignements recueillis par le ministre au sujet des épizooties sont communiqués au comité, qui donne son avis sur les mesures que peuvent exiger ces maladies.

41. Sont et demeurent abrogés les articles 459, 460 et 461 du Code pénal, toutes lois et ordonnances, tous arrêts du conseil, arrêtés, décrets et règlements intervenus, à quelque époque que ce soit, sur la police sanitaire des animaux.

La présente loi, délibérée et adoptée par le Sénat et par la Chambre des députés, sera exécutée comme loi de l'État.

Fait à Paris, le 21 Juillet 1881.

Signé JULES GRÉVY.

Le ministre de l'agriculture et du commerce,

Signé P. TIRARD.

b. Wet van 2 Augustus 1884. „Loi sur le Code rural (vices rédhibitoires dans les ventes et échanges d'Animaux domestiques).

N°. 16,708. — *Loi sur le Code rural (vices rédhibitoires dans les ventes et échanges d'Animaux domestiques).*

Du 2 Août 1884.

(Promulguée au *Journal officiel* du 6 août 1884.)

LE SÉNAT ET LA CHAMBRE DES DÉPUTÉS ONT ADOPTÉ,

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE PROMULGUE LA LOI dont la teneur suit:

ART. 1er. L'action en garantie, dans les ventes ou échanges d'animaux domestiques, sera régie, à défaut de conventions contraires, par les dispositions suivantes, sans préjudice des dommages et intérêts qui peuvent être dus s'il y a dol.

2. Sont réputés vices rédhibitoires et donneront seuls

ouverture aux actions résultant des articles 1641 et suivants du Code civil, sans distinction des localités où les ventes et échanges auront lieu, les maladies ou défauts ci-après, savoir:

POUR LE CHEVAL, L'ÂNE ET LE MULET.

La morve;
Le farcin;
L'immobilité;
L'emphysème pulmonaire;
Le cornage chronique;
Le tic proprement dit, avec ou sans usure des dents;
Les boiteries anciennes intermittentes;
La fluxion périodique des yeux.

POUR L'ESPÈCE OVINE.

La clavelée; cette maladie, reconnue chez un seul animal, entraînera la redhibition de tout le troupeau s'il porte la marque du vendeur.

POUR L'ESPÈCE PORCINE.

La ladrerie.

3. L'action en réduction de prix, autorisée par l'article 1644 du Code civil, ne pourra être exercée dans les ventes et échanges d'animaux énoncés à l'article précédent lorsque le vendeur offrira de reprendre l'animal vendu, en restituant le prix et en remboursant à l'acquéreur les frais occasionnés par la vente.

4. Aucune action en garantie, même en réduction de prix, ne sera admise pour les ventes ou pour les échanges d'animaux domestiques, si le prix, en cas de vente, ou la valeur, en cas d'échange, ne dépasse pas cent francs.

5. Le délai pour intenter l'action redhibitoire sera de neuf jours francs, non compris le jour fixé pour la livraison, excepté pour la fluxion périodique, pour laquelle ce délai sera de trente jours francs, non compris le jour fixe pour la livraison.

6. Si la livraison de l'animal a été effectuée hors du lieu

du domicile du vendeur ou si, après la livraison et dans le délai ci-dessus, l'animal a été conduit hors du lieu du domicile du vendeur, le délai pour intenter l'action sera augmenté à raison de la distance, suivant les règles de la procédure civile.

7. Quel que soit délai pour intenter l'action, l'acheteur, à peine d'être non recevable, devra provoquer, dans les délais de l'article 5, la nomination d'experts, chargés de dresser procès-verbal; la requête sera présentée, verbalement ou par écrit, au juge de paix du lieu où se trouve l'animal; ce juge constatera dans son ordonnance la date de la requête et nommera immédiatement un ou trois experts qui devront opérer dans le plus bref délai.

Ces experts vérifieront l'état de l'animal, recueilleront tous les renseignements utiles, donneront leur avis, et, à la fin de leur procès-verbal, affirmeront, par serment, la sincérité de leurs opérations.

8. Le vendeur sera appelé à l'expertise, à moins qu'il n'en soit autrement ordonné par le juge de paix, à raison de l'urgence et de l'éloignement.

La citation à l'expertise devra être donnée au vendeur dans les délais déterminés par les articles 5 et 6; elle énoncera qu'il sera procédé même en son absence.

Si le vendeur a été appelé à l'expertise, la demande pourra être signifiée dans les trois jours à compter de la clôture du procès-verbal, dont copie sera signifiée en tête de l'exploit.

Si le vendeur n'a pas été appelé à l'expertise, la demande devra être faite dans les délais fixés par les articles 5 et 6.

9. La demande est portée devant les tribunaux compétents, suivant les règles ordinaires du droit.

Elle est dispensée de tout préliminaire de conciliation et, devant les tribunaux civils, elle est instruite et jugée comme matière sommaire.

10. Si l'animal vient à périr, le vendeur ne sera pas tenu

de la garantie à moins que l'acheteur n'ait intenté une action régulière dans le délai légal, et ne prouve que la perte de l'animal provient de l'une des maladies spécifiées dans l'article 2.

11. Le vendeur sera dispensé de la garantie résultant de la morve ou du farcin pour le cheval, l'âne et le mulet, et de la clavelée pour l'espèce ovine, s'il prouve que l'animal, depuis la livraison, a été mis en contact avec des animaux atteints de ces maladies.

12. Sont abrogés tous règlements imposant une garantie exceptionnelle aux vendeurs d'animaux destinés à la boucherie.

Sont également abrogées la loi du 20 Mai 1838 et toutes les dispositions contraires à la présente loi.

La présente loi, délibérée et adoptée par le Sénat et par la Chambre des députés, sera exécutée comme loi de l'État.

Fait à Mont-sous-Vaudrey, le 2 Août 1884.

Signé JULES GREVY.

Le Ministre de l'intérieur,
Signé WALDECK-ROUSSEAU.

Le Ministre de l'agriculture,
Signé J. MÉLINE.

c. Wet van 31 Juli 1895. „Loi portant modification aux lois du 21 Juillet 1881 et du 2 Août 1884, relatives aux Ventes et Échanges d'animaux domestiques.”

Nº. 29937. — *Loi portant modification aux lois du 21 Juillet 1881 et du 2 Août 1884, relatives aux Ventes et Échanges d'animaux domestiques.*

Du 31 Juillet 1895.

(Promulguée au *Journal Officiel* du 2 août 1895).

LE SÉNAT ET LA CHAMBRE DES DÉPUTÉS ONT ADOPTÉ,

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE PROMULGUE LA LOI dont la teneur suit:

ART. 1er. L'article 13 de la loi du 21 juillet 1881 est complété par les quatre paragraphes suivants:

„Et si la vente a eu lieu, elle est nulle de droit, que le vendeur ait connu ou ignoré l'existence de la maladie dont son animal était atteint ou suspect.

„Néanmoins, aucune réclamation de la part de l'acheteur, pour raison de ladite nullité, ne sera recevable, lorsqu'il se sera écoulé plus de quarante-cinq jours depuis le jour de la livraison, s'il y a poursuite du ministère public.

„Si l'animal a été abattu, le délai est réduit à dix jours à partir du jour de l'abatage, sans que toutefois l'action puisse jamais être introduite après l'expiration du délai de quarante-cinq jours. En cas de poursuite du ministère public, la prescription ne sera opposable à l'action civile, comme au paragraphe précédent, que conformément aux règles du droit commun.

„Toutefois, en ce qui concerne la tuberculose dans l'espèce bovine, la vente ne sera nulle que lorsqu'il s'agira d'un animal soumis à la séquestration ordonnée par les autorités compétentes.”

2. L'article 2 de la loi du 2 août 1884 est modifié ainsi qu'il suit:

„Sont réputés vices rédhibitoires et donneront seuls ouverture aux actions résultant des articles 1641 et suivants du Code civil, sans distinction des localités où les ventes et échanges auront lieu, les maladies ou défauts ci-après, savoir:

„Pour le cheval, lâne et le mulet’

„L'immobilité, l'emphysème pulmonaire, le cornage chronique, le tic proprement dit, avec ou sans usure des dents, les boiteries intermittentes, la fluxion périodique des yeux;

„Pour l'espèce porcine: ta ladrerie.”

La présente loi, délibérée et adoptée par le Sénat et par le Chambre des députés, sera exécutée comme loi de l'État.

Fait au Havre, le 31 Juillet 1895.

Signé: FÉLIX FAURE.

Le Ministre de l'agriculture,

Signé: GADAUD.

§ 2.

BELGIË.

In België was tot aan de invoering der bijzondere wet van 28 Januari 1880 bij den verkoop en den ruil van paarden, ezels, muilezels en andere huisdieren, die tot het schapen-, runder- en varkensgeslacht behooren, de vrijwaring, evenals dit vroeger elders geschiedde en thans nog in Nederland het geval is, onderworpen aan de algemeene wetten wegens koopvernietigende of verborgen gebreken der verkochte of verruilde zaak. De hoofdbestanddeelen dezer wetgeving waren zoo hier, als in Frankrijk en Nederland geput uit het Romeinsche recht. Doch bij het aanvaarden dier beginselen trachtte de Code wetgever, wiens voorschriften ongewijzigd in België werden overgenomen, die in overeenstemming te brengen met de gebruiken, waaraan de plaatselijke gewoonten rechtskracht hadden gegeven.

Evenwel geven de artt. 1641—1649 van den Code, welke de materie beheerden, evenmin als ten onzent eene opsomming der gebreken, welke tot koopvernietiging aanleiding kunnen geven, noch vermelden zij den tijd, binnen welken de rechtsvordering daarop betrekkelijk moet worden ingesteld.

Zij duiden alleen, en dan nog slechts in algemeene trekken, aan, welke soort van verborgen gebreken tot koopvernietiging of prijsvermindering naar keuze van den koper kunnen leiden en verwijzen voor den duur van den korten rechtstermijn voor het instellen der actie naar de plaatselijke gebruiken.

Uit die lokale verschillen en door het ontbreken eener vermelding der gevallen, die tot koopvernietiging of koopvermindering kunnen leiden, ontstonden bij verkoop en ruil van huisdieren veelvuldige en ernstige moeilijkheden, die ter oplossing werden gegeven aan meer of minder

ervaren experts en aan de willekeurige en daaraan onvermijdelijke verbondene onderling afwijkende beoordeeling der rechterlijke overheden.

Deze onzekere toestand werd opgeheven door de hierboven aangestipte wet op de vrijwaring wegens gebreken bij huisdieren van 28 Januari 1850. Naar het voorbeeld van de vroeger besproken Fransche wet van 20 Mei 1838 bepaalde zij, wel is waar in het algemeen, dat de korte tijd voor het instellen eener rechtsvordering tot vrijwaring wegens koopvernietigende gebreken bij aankoop en ruil van paarden, ezels, muilezels en andere huisdieren, behorende tot het schapen-, runder- en varkensgeslacht, den termijn van dertig dagen, den dag van levering niet inbegrepen, niet overschrijden mocht, doch liet zij in afwijking daarvan de bepaling der ziekten en gebreken, die als zoodanig in aanmerking kwamen met alle beperkingen en voorwaarden, die daaraan zouden verbonden zijn, alsmede de juiste bepaling van den korten rechtstermijn voor ieder gebrek en ziekte in het bijzonder aan de Regeering over. Naar luid daarvan verscheen reeds spoedig als maatregel van inwendig bestuur het Kon. Besl. van 29 Januari 1850, waarin de koopvernietigende gebreken bij verkoop en ruil van paarden, ezels, muilezels en andere huisdieren, behorende tot het schapen-, runder- en varkensgeslacht, bij name van elke diersoort met begrenzing van den korten rechtstermijn voor geheel België werden vastgesteld. Dit besluit werd vervangen door dat van 18 Februari 1862, hetwelk de getroffen regeling uitbreidde.

Op 26 Augustus 1867 en 10 November 1869 werd het aangevuld met betrekking tot de besmettelijke typhus en door bepaling van den rechtstermijn voor uitslaande longontsteking, gepaard met borstvliesontsteking, die op dertig dagen werd gesteld zonder bijrekening van den dag, die voor de levering was bestemd.

Ten slotte werd de bestaande regeling vervangen door

de thans vigeerende wet van 25 Augustus 1885, die de koopvernietigende gebreken herzag en door het als gevolg daarvan uitgevaardigd Kon. Besluit van 3 September 1885.

Zoowel de wet als het betreffende Koninklijk Besluit verraden hun Franschen oorsprong en beiden zijn zeer merkwaardig.

a. Loi portant revision de la legislation en matière de vices redhibitoires, 25 Août 1885.

Art. 1. Sont réputés vices redhibitoires et donneront seuls ouverture à l'action résultant de l'art. 1641 du Code Civil, dans les ventes ou échanges de chevaux, ânes, mulets et autres animaux domestiques, appartenant aux espèces ovine, bovine, ou porcine, les maladies ou défauts qui seront désignés par le gouvernement, avec les restrictions et conditions qu'il jugera convenables.

Art. 2. Le gouvernement déterminera aussi le délai dans lequel l'action sera intentée à peine de déchéance.

Ce délai n'excedera pas trente jours non compris le jour fixé pour la livraison.

Le délai pour la comparution devant la juridiction saisie de la demande au premier degré, sera d'au moins du jour, si la partie est domiciliée dans la distance de 5 myriamètres du lieu de la comparution. Si elle est domiciliée ou de la de cette distance, il sera ajouté un jour par 5 myriamètres.

Art. 3. Si la livraison de l'animal a été effectuée hors du lieu du domicile du vendeur, le délai pour intenter l'action sera augmenté d'un jour par 5 myriamètres de distance entre le domicile du vendeur et celui de l'acheteur. Lorsque l'acheteur a revendu l'animal et qu'il est assigné en résolution de vente il pourra intenter une action en garantie contre son vendeur si le délai, pendant lequel il aurait pu agir par action principale n'est pas expiré.

Ce délai pour action en garantie sera, dans ce cas, et quel que soit le lieu, où l'animal se trouve, augmenté d'un

jour par 5 myriamètres de distance entre le domicile de l'acheteur primitif et celui du vendeur primitif.

Art. 4. Dans le délai qui sera fixé conformément à l'article 2 pour intenter l'action l'acheteur sera tenu, à peine de décheance, de provoquer la nomination d'experts chargés de vérifier l'existence du vice rédhibitoire et de dresser proces-verbal de leur vérification.

La requête sera présentée, soit verbalement, soit par écrit, soit sous forme de telegramme au juge de paix du lieu où se trouvera l'animal.

Elle exprimera dans tous les cas, à peine de nullité, le vice dont celui-ci sera prétendument atteint. Le juge en constatera la date sous son ordonnance; il mentionnera le vice à raison duquel l'action est intentée et nommera immédiatement suivant l'exigence du cas, un ou trois experts, qui devront opérer dans le plus bref délai, après serment prêté devant ce magistrat et sans aucune autre forme de procédure; il préviendra par télégramme assuré le vendeur du jour de l'heure et du lieu de l'expertise.

Le procès-verbal d'expertise sera motivé et remis en minute à la partie. Si l'expertise n'est commencée ou terminée qu'après l'expiration des délais fixés conformément à l'article 2, elle déterminera si le vici qu'elle constate a existé pendant ces délais.

Néanmoins, lorsque, dans le délai déterminé, pour intenter l'action l'animal sera abattu par ordre de l'autorité compétente, pour cause de l'une des maladies donnant lieu à redhibition, le procès-verbal dressé dans ce cas et qui sera motivé de la même manière, tiendra lieu de celui de l'expertise.

Art. 5. Si l'animal a été emmené à l'étranger, l'acheteur devra sous peine de décheance, le ramener dans le pays et le conduire soit au lieu du domicile ou au chef-lieu du conton de ce domicile, soit au lieu où le contract a été conclu, soit à celui où la livraison a été faite. Le délai

pour intenter l'action sera dans ce cas, augmenté d'un joir par 15 myriamètres de distance de l'endroit où l'animal se trouve, au lieu où il sera ramené. La requête en nomination d'experts devra sous paire de décheance être présentée au juge de paix du lieu où l'animal sera conduit, dans le délai fixé conformément à l'art. 2. avec une augmentation de deux jours sans plus.

L'action en redhibition devra aussi dans ce cas être toujours intentée devant le juge de ce même lieu.

L'acheteur justifiera du lieu où l'animal aura été emmené hors du pays. En aucun cas, cependant l'acquéreur pourra faire revenir l'animal dans le pays, ni avoir recours à une action en redhibition, lors qu'il s'agira d'un vice redhibitoire contagieux. L'acheteur ne pourra pas non plus recourir à une semblable action en cas de mort de l'animal à l'étranger.

Art. 6. L'étranger demandeur sera tenu à la demande du défendeur, de fournir la caution dont font mention les articles 16 du Code Civil 166 et 167 du Code de procédure, Civile, sous peine d'être déclaré non recevable en sa demande.

La caution sera fixée en numéraire dès la 1ère audience, par le juge de paix saisi de l'action.

La somme fixée par le juge sera remise entre les mains du greffier. Le jugement sera exécutoire sans devoir être, au préalable, signifié, et ne sera pas susceptible d'appel.

Art. 7. Les actions redhibitoires seront instruites et jugées comme affaires urgentes.

Art. 8. Si pendant le délai fixé conformément à l'article 2, l'animal vient à périr, le vendeur ne sera pas tenu de la garantie à moins que l'acheteur ne prouve que la perte de l'animal provient de l'un des vices redhibitoires spécifiés en vertu de la présente loi.

Art. 9. Les vices redhibitoires constatés dans les délais spécifiés et suivant les formes prescrites ci-dessus, seront présumés avoir existé au moment du contract, sauf la preuve contraire.

Art. 10. Le vendeur ou l'échangiste ne sera pas tenu de la garantie résultant des vices redhibitoires contagieux s'il prouve que, depuis la livraison l'animal a été mis en contact avec des animaux atteints d'une maladie semblable à celle qui a donné lieu à l'action redhibitoire.

Art. 11. La déchéance prononcée par les articles 2, 4 et 5 est absolue et sera appliqué d'office, excepté dans le cas où le vendeur ou l'échangiste aurait été d'abord assigné de bonne foi devant un juge incompetent.

Art. 12. L'action en réduction de prix autorisée par l'article 1644 du Code Civil, ne pourra être exercée dans les ventes et échanges d'animaux qui font l'objet de la présente loi.

Art. 13. L'action en redhibition n'est recevable pour les ventes ou échanges d'animaux domestiques, destinés à être livrés à la consommation à raison des vices, qui les rendent impropres à cet usage, que si elle est intentée dans les cinq jours de la livraison de l'animal vendu et à la condition que l'animal n'ait pas été transporté à une distance de plus de 5 myriamètres du lieu de la vente et qu'il ait été déclaré totalement impropre à la consommation.

Art. 14. La loi du 18 Janvier 1850 est abrogée.

Arrêté Royal désignant des vices qui, dans les ventes et échanges d'animaux domestiques, peuvent donner ouverture à l'action en redhibition et des délais dans lesquels cette action doit être intentée:

Art. 1. Sont réputés vices redhibitoires dans la ventes et l'échange des animaux domestiques, les maladies et les défauts suivants.

Pour le cheval, l'âne et le mulet:

La morve: Le farcin. La fluxion périodique des yeux; si la valeur de l'animal vendu ou échangé s'élève à plus de 300 francs.

Pour l'espèce bovine le typhus contagieux. La pleurosi-neumonie contagieuse. La phisie pulmonaire ainsi que la

physie pommeliere; si la valeur de l'animal vendu ou échangé s'élève a plus de 150 francs.

Pour l'espèce ovine. Le typhus contagieux. La clavelée.

Art. 2. Le typhus contagieux ou la clavelée reconnus chez un seul animal, entraînera la redhibition de tous ceux du troupeau qui portent la marque du vendeur.

Art. 3. Le délai pour intenter l'action en redhibition sera, non compris le jour fixé pour la livraison, de trente jours pour le cas de pleuropneumonie contagieuse, de vingt-huit jours pour le cas de fluxion periodique des yeux et de neuf jours pour le autres cas.

Art. 4. Les arrêtés Royaux susvisés sont rapportés.

Art. 5. Le present arrêté est déclaré exécutoire à dater du 7 Septembre 1885.

§ 3.

DUITSCHLAND.

Reeds in de oude Germaansche wetten ¹⁾ treffen wij bepalingen aan met betrekking tot den veehandel, waarin toen reeds het nu nog in Duitschland heerschend beginsel werd gehuldigd van nl.: enkele gebreken met name te noemen (Hauptmängel) en den verkooper te verplichten daarvoor gedurende een zekeren tijd in te staan.

Oorspronkelijk was deze termijn feitelijk slechts een proeftijd, die als regel op drie dagen werd gesteld, gedurende welken de kooper het recht had den koop ongedaan te maken, indien hij eenig gebrek aan het gekochte ontdekte en zoo bewezen werd, dat de verkooper het gebrek had gekend en verzwegen.

Door een sacramenteelen eed, die werd afgelegd met de

(1) De Leges Barbarorum.

hand op het verkochte dier, kon de kooper zich evenwel van dezen blaam zuiveren.

Het oude Angelsaksische recht stelde dien proeftijd op dertig dagen.

Eeuwen lang is men in vele Duitsche landen aan deze Germaansche beginselen blijven vasthouden, wat tengevolge had, dat de wetten der Duitsche landen ten aanzien van ons onderwerp ten zeerste verschilden, zoodat b.v. het eene land gebreken als Haupt- oder Gewährmängel aanrekende, terwijl zijn nabuur daarvoor niet te vinden was. Zelfs hadden enkele staten zooals b.v. Hamburg, hunne eigene wetgeving, die op haar beurt weder met die van het aangrenzende Pruisen en Hannover verschildte.

Intusschen is ook daar de invloed van het Romeinsche recht duidelijk merkbaar, zoodat men langzamerhand eene Romeinsch-Germaansche rechtsnuance zag geboren worden.

Evenwel verkreeg die in de eene streek spoediger burgerrecht dan in de andere. De vrije steden en enkele kleinere staten hielden lang vast aan het Germaansche recht, terwijl de beide Mecklenburgen reeds spoedig het Romeinsch rechtelijk beginsel aanvaardden.

Gevolg hiervan was, dat men minder rekening hield met de goede trouw van den verkooper, dat men hem den eisch stelde om in te staan voor alle meer belangrijke gebreken en dat men voor kleinere ook de actie tot prijsvermindering kon doen gelden, niettegenstaande naar Germaansch rechtelijk standpunt voor de op de lijst voorkomende gebreken alleen de actie tot ontbinding werd toegestaan, terwijl die tot vermindering uitgesloten was.

Tot op 1 Januari 1900 was het in Duitschland ten aanzien onzer materie geldend recht zeer verschillend. De afzonderlijke landsrechten, zoo luiden de „Beweegredenen tot het ontwerp van een nieuw Wetboek voor het Duitsche Rijk” weken zelfs in de grondbeginselen van elkaar af, wijl in enkele staten het aedilisch edict ook den veehandel ging

beheerschen, in andere dit edict gedeeltelijk gewijzigd werd gerecipieerd en ten slotte elders het oude Duitsche recht zich staande hield, waardoor in aansluiting daaraan de vrijwaring in den veehandel eene bijzondere en afwijkende regeling vond.

Volgens het Romeinsche recht moest de verkooper instaan voor alle bewijsbare, reeds ten tijde van den verkoop aanwezige, belangrijke verborgen gebreken en had de koper de keuze tusschen de actie tot vernietiging en die tot prijsvermindering. Naar oud-Duitsch of Germaansch rechtsbeginsel waarborgde de verkooper krachtens de wet slechts voor zekere wettelijk bepaalde gebreken en dan nog slechts in het algemeen, wanneer zij binnen den wettelijken termijn werden ontdekt, in welk geval werd aangenomen, behoudens tegenbewijs, dat zij reeds bestonden op het tijdstip van het aangaan der overeenkomst en waarbij dan de koper als regel slechts de vordering tot koopvernietiging en als uitzondering die tot prijsvermindering kon doen gelden. Volgens het Gemengde stelsel volgde men in eenige staten voor enkele diersoorten en wel hoofdzakelijk voor paarden en runderen het oud-Duitsch of Germaansch beginsel, terwijl men in andere gevallen het Romeinsche toepaste.

En alsof dit nog niet genoeg was, vermengden die beginselen zich zoodanig, dat men in den veehandel in het algemeen het Romeinsche standpunt omhelsde, doch voor de zoogenaamde nachtziekten, waaronder men ziekten verstaat, die zich binnen het etmaal vertoonen en voor ziekten bij bepaalde huisdieren, die aan termijn gebonden waren, een vermoeden aannam, dat zij reeds op het tijdstip van den koop bestonden.

En zelfs in die staten en vrije steden, waar zich het oud-Duitsche of Germaansche recht zuiver of gemengd handhaafde, treft de groote verscheidenheid en met betrekking tot de gestelde waarborg tijden en ten aanzien van het aantal en den aard der gebreken, waarvoor de verkooper vrijwaren moest. Immers, terwijl bij aankoop van paarden in Hamburg

de verkooper voor dampigheid en stille kolder slechts gedurende vier dagen had in te staan, was hij in het aangrenzend Hannover gehouden daarvoor gedurende dertig dagen te vrijwaren.

Men voelde, dat hier iets haperde en herhaaldelijk werd dan ook aangedrongen op herziening der lijsten, houdende de koopvernietigende gebreken, alsmede van de termijnen, binnen welke de kooper zijne rechten kon doen gelden. Eene conferentie, daarvoor in 1895 gehouden, leidde tot een voorstel tot vaststelling dezer beide punten. Het bleef echter bij dit voorstel, totdat op 1 Januari 1900 het nieuwe Burgerlijk Wetboek in werking trad.¹⁾

De waarborgplicht bij verkoop en ruil van huisdieren werd daarin nader geregeld, doordien in §. 481 werd bepaald, dat de §§. 459—467 en 469—480, die den algemeenen vrijwaringsplicht wegens gebreken der zaak bij vervreemding daarvan omschrijven, bij verkoop van paarden, ezels, muilezels en muildieren, van rundvee, schapen en varkens, slechts in zooverre toepasselijk zijn als daaromtrent in de §§. 482—492 geen bijzondere regeling is getroffen.

De text dezer §§. die in hoofdzaak en uitsluitend den waarborgplicht bij verkoop van huisdieren regelen is de navolgende:

§. 481. Für den Verkauf von Pferden, Eseln, Mauleseln und Maulthieren, von Rindvieh, Schafen und Schweinen gelten die Vorschriften der §§. 459 bis 467, 460 bis 480 nur insoweit, als sich nicht aus den §§. 482 bis 492 ein Anderes ergibt.

§. 482. Der Verkäufer hat nur bestimmte Fehler (Hauptmängel) und diese nur dann zu vertreten, wenn sie sich innerhalb bestimmter Fristen (Gewährfristen) zeigen. Die Hauptmängel und die Gewährfristen werden durch eine mit Zustimmung des Bundesraths zu erlassende Kaiserliche

1) Motive zu dem Entwurfe eines Bürgerlichen Gesetzbuches für das Deutsche Reich. Band II. §§ 399, 400.

Verordnung bestimmt. Die Bestimmung kann auf demselben Wege ergänzt und abgeändert werden.

§. 483. Die Gewährfrist beginnt mit dem Ablaufe des Tages, an welchem die Gefahr auf den Käufer übergeht.

§. 484. Zeigt sich ein Hauptmangel innerhalb der Gewährfrist, so wird vermuthet, dass der Mangel zu der Zeit vorhanden gewesen sei, zu welches die Gefahr auf den Käufer übergegangen ist.

§. 485. Der Käufer verliert die ihm wegen des Mangels zustehenden Rechte, wenn er nicht spätestens zwei Tage nach dem Ablaufe der Gewährfrist oder, falls das Thier vor dem Ablaufe der Frist getödtet werden oder sonst verendet ist, nach dem Tode des Thieres den Mangel dem Verkäufer anzeigt oder die Anzeige an ihn absendet oder wegen des Mangels klage gegen den Verkäufer erhebt oder diesem den Streit verkündet oder gerichtliche Beweisaufnahme zur Sicherung des Beweises beantragt. Der Rechtsverlust tritt nicht ein, wenn der Verkäufer den Mangel arglistig verschwiegen hat.

§. 486. Die Gewährfrist kann durch Vertrag verlängert oder abgekürzt werden. Die vereinbarte Frist tritt an die Stelle der gesetzlichen Frist.

§. 487. Der Käufer kann nur Wandelung, nicht Minderung verlangen.

Die Wandelung kann auch in den Fällen der §§. 351 bis 353, insbesondere wenn das Thier geschlachtet ist, verlangt werden; an Stelle der Rückgewähr hat der Käufer den Werth des Thieres zu vergüten. Das Gleiche gilt in anderen Fällen, in denen der Käufer in Folge eines Umstandes, den er zu vertreten hat, insbesondere einer Verfügung über das Thier, ausser Stande ist, das Thier zurück zu gewähren.

Ist vor der Vollziehung der Wandelung eine unwesentliche Verschlechterung des Thieres in Folge eines von dem Käufer zu vertretenden Umstandes eingetreten, so hat der Käufer die Werthminderung zu vergüten.

Nutzungen hat der Käufer nur in soweit zu ersetzen, als er sie gezogen hat.

§. 488. Der Verkäufer hat im Falle der Wandelung dem Käufer auch die Kosten der Fütterung und Pflege, die Kosten der thierärztlichen Untersuchung und Behandlung sowie die Kosten der nothwendig gewordenen Tötung und Wegschaffung des Thieres zu ersetzen.

§. 489. Ist über den Anspruch auf Wandelung ein Rechtsstreit anhängig, so ist auf Antrag der einen oder der anderen Partei die öffentliche Versteigerung des Thieres und die Hinterlegung des Erlöses durch einstweilige Verfügung an zu ordnen, sobald die Besichtigung des Thieres nicht mehr erforderlich ist.

§. 490. Der Anspruch auf Wandelung sowie der Anspruch auf Schadensersatz wegen eines Hauptmangels, dessen nicht vorhanden sein der Verkäufer zugesichert hat, verjährt in sechs Wochen von dem Ende der Gewährfrist an. Im Uebrigen bleiben die Vorschriften des §. 477 unberührt.

An die Stelle der in den §§. 210, 212, 215 bestimmten Fristen tritt eine Frist von sechs Wochen.

Der Käufer kann auch nach der Verjährung des Anspruchs auf Wandelung die Zahlung des Kaufpreises verweigern. Die Aufrechnung des Anspruchs auf Schadensersatz unterliegt nicht der im §. 479 bestimmten Beschränkung.

§. 491. Der Käufer eines nur der Gattung nach bestimmten Thieres kann statt der Wandelung verlangen, dass ihm an Stelle des Mangelhaften Thieres ein Mangelfreies geliefert wird. Auf diesen Anspruch finden die Vorschriften der §§. 488 bis 490 entsprechende Anwendung.

De keizerlijke verordening nominatim, de koopvernietigende gebreken aangevende, luidt als volgt:

Verordnung betreffend die Hauptmängel und Gewährfristen beim Viehhandel. Von 27. März 1899.

Wir Wilhelm, von Gottes Gnaden Deutscher Kaiser, König von Preussen etc.

verordnen auf Grund des § 482 abs. 2 Bürgerlichen Gesetzbuchs im Namen des Reichs, nach erfolgter Zustimmung des Bundesrats, was folgt:

§ 1. *Für den Verkauf von Zucht- und Nutztieren gelten als Hauptmängel:*

- I. bei Pferden, Eseln, Mauleseln und Maultieren:
 1. Rotz (Wurm) mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen;
 2. Dummkoller (Koller, Dummsein) mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen; als Dummkoller ist anzusehen die allmählich oder infolge der akuten Gehirnwassersucht entstandene, unheilbare Krankheit des Gehirns, bei der das Bewusstsein des Pferdes herabgesetzt ist;
 3. Dämpfigkeit (Dampf, Hartschlägigkeit, Bauchschlägigkeit) mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen; als Dämpfigkeit ist anzusehen die Atembeschwerde, die durch einen chronischen, unheilbaren Krankheitszustand der Lungen oder des Herzens bewirkt wird;
 4. Kehlkopfpeifen (Pfeiferdampf, Hartschnaufigkeit, Rohren) mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen; als Kehlkopfpeifen ist anzusehen die durch einen chronischen oder unheilbaren Krankheitszustand des Kehlkopfes oder der Luftröhre verursachte und durch ein hörbares Geräusch gekennzeichnete Atenstörung;
 5. periodische Augenentzündung (innere Augenentzündung, Mondblindheit) mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen als periodische Augenentzündung ist anzusehen die auf inneren Einwirkungen beruhende, entzündliche Veränderung an den inneren Organen des Auges;
 6. Koppen (Krippensetzen, Aufsetzen, Freikoppen, Luftschnappen, Windschnappen) mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen;
- II. bei Rindvieh:

1. tuberkulöse Erkrankung, sofern infolge dieser Erkrankung eine allgemeine Beeinträchtigung des Nährzustandes des Tieres herbeigeführt ist, mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen;

2. Lungenseuche mit einer Gewährfrist von achtundzwanzig Tagen;

III. bei Schafen:

Räude mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen;

IV. bei Schweinen:

1. Rotlauf mit einer Gewährfrist von drei Tagen;

2. Schweineseuche (einschliesslich Schweinepest) mit einer Gewährfrist von zehn Tagen.

§ 2. *Für den Verkauf solcher Tiere, die alsdann geschlachtet werden sollen und bestimmt sind, als Nahrungsmittel für Menschen zu dienen (Schlachttiere), gelten als Hauptmängel:*

I. bei Pferden, Eseln, Mauleseln und Maultieren:

Rotz (Wurm) mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen;

II. bei Rindvieh:

tuberkulöse Erkrankung, sofern infolge dieser Erkrankung mehr als die Hälfte des Schlachtgewichts nicht oder nur unter Beschränkungen als Nahrungsmittel für Menschen geeignet ist, mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen;

III. bei Schafen:

allgemeine Wassersucht mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen; als allgemeine Wassersucht ist anzusehen der durch eine innere Erkrankung oder durch ungenügende Ernährung herbeigeführte wassersüchtige Zustand des Fleisches;

IV. bei Schweinen:

1. tuberkulöse Erkrankung unter der in der Nummer II. bezeichneten Voraussetzung mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen;

2. Trichinen mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen;

3. Finnen mit einer Gewährfrist von vierzehn Tagen.

§ 4.

ENGELAND, SCHOTLAND EN IERLAND. ¹⁾

Op de Britsche eilanden is de regeling der verplichting tot vrijwaring wegens verborgen gebreken overgelaten aan het welmeenen der partijen. Deze moeten dus de leemte in de bestaande wetgeving of wel aanvullen door overeenkomst, die dan voor de contractanten als wet gelden zal, of wel zich onderwerpen aan het gewoonterecht, dat in de Engelsche samenleving zulk een machtige plaats inneemt.

Is men dus voornemens in Engeland waardevolle paarden of fokvee aan te koopen, of wil de Britsche slachter zich op eigen terrein van vee voorzien, dan is het raadzaam het opmaken eener verklaring te bedingen, waarin vrijwaring wordt gegeven voor de nominatim te noemen eventueele ziekten of gebreken, waarvoor die wordt verlangd en om den waarborgtijd vast te stellen. Natuurlijk verdient eene schriftelijke verklaring, zoo mogelijk onder getuigen afgegeven en onderteekend, de voorkeur.

Het Engelsche gewoonterecht erkent als recht, dat de verkooper tot vrijwaring gehouden is, indien hij in de door hem afgegeven kwijting verklaart, dat hij „vrijwaart” aan welke rekbare uitdrukking deze uitlegging gegeven wordt, dat deze daardoor zich verbindt in te staan voor het gezond zijn van het dier, terwijl hij zich daarmede tevens verplicht, indien het tegendeel zou blijken, het terug te nemen.

Natuurlijk is ook hier weder tegenbewijs niet uitgesloten, indien de verkooper in staat is dit te leveren en hij daarvan aanbod doet.

1) M. DESSART. „Pages de législation comparée en matière de vente ou d'échange des animaux domestiques.”

Conseils aux acheteurs de chevaux par JOHN STEWART.

Is geen schriftelijke verklaring afgegeven, dan kan de koper worden toegelaten tot staving van zijn beweren door andere bewijsmiddelen, waaruit kan blijken, dat de wederpartij het verkochte dier voor gezond en zonder gebreken heeft verklaard.

Bij ontstentenis van schriftelijke of mondelinge overeenkomsten zijn de plaatselijke gebruiken in hunnen vollen omvang van kracht.

De hoofdinhoud daarvan ten aanzien onzer materie is gewoonlijk deze, dat, wanneer ter plaatse, waar de overeenkomst is aangegaan, het gebruik bestaat een bepaald gebrek aan den koper mede te deelen, de wederpartij door verzwijging daarvan tot vrijwaring deswege gehouden is.

Is nu bij het verkochte dier, hetzij een uitdrukkelijk gestipuleerd, hetzij een door het gebruik erkend verborgen gebrek aanwezig, dan geldt als regel, dat de koper langs twee wegen daarvoor regres kan vragen en kan hij, of wel het gekochte dier teruggeven en den bepaalden prijs terugvorderen, ofwel het dier behouden en van den koopprijs aftrekken de tot geld herleide minderwaardigheid daarvan.

Voor zooveel Schotland aangaat kan men volstaan met in de kwijting naast den naam, voornaam en woonplaats van den verkooper de betaalde som en het signalement van het verkochte dier, de verklaring te doen opnemen, dat het als gezond en zonder gebreken gewaarborgd wordt, onder welke verklaring de datum en de handteekening van den verkooper worden geplaatst. Betreft de overeenkomst belangrijke aankopen, dan verdient het aanbeveling uitvoeriger te zijn en mede de koopvoorwaarden in de kwijting te vermelden.

Worden de bedongen voorwaarden niet nageleefd, of bestaat er aanleiding tot eene vrijwaringsactie, dan kan de rechter op 's koopers vordering daartoe de ontbinning der overeenkomst uitspreken.

Ten aanzien van den vrijwaringstermijn zij nog vermeld,

dat, hoewel die in Schotland niet ten aanzien van zijn duur begrensd is, in ieder geval op den kooper de plicht rust, om zoo spoedig mogelijk na het ontdekken van een gebrek, dat tot koopvernietiging kan leiden, daarvan mededeeling te doen aan de wederpartij, onder aanbod van teruggave van het verkochte dier. Nalatigheid hierin wordt beschouwd als stilzwijgende aanvaarding, waardoor de kooper zijn rechten verwerkt.

In tegenstelling met Engeland heeft de Schotsche kooper geen keuze tusschen de rechtsvordering tot koopvernietiging en die tot prijsvermindering, daar hem slechts de eerste ten dienste staat en de tweede uitgesloten is.

Bij den verkoop van paarden is daar bovendien nog gebruikelijk, onmiddellijk na het ontdekken van een gebrek daaraan, het dier door een geëxamineerd veearts te laten keuren, waarvan de resultaten uit de op te maken expertise moeten blijken. Daarna wordt de expertise en het dier aan den verkooper opgezonden en de prijs teruggevorderd.

Weigert de verkooper de teruggave, dan wordt het dier op kosten van ongelijk ergens ondergebracht, waarvan den verkooper wordt kennis gegeven. Daarna wordt 's rechters arbitrium ingeroepen, om teruggave van den koopprijs en toewijzing der proceskosten bij vonnis te zien uitgesproken. Is eindelijk niets overeengekomen, dan wordt aangenomen, dat het dier als volledig gezond wordt gewaarborgd.

Bijna gelijklopende bepalingen gelden voor Ierland, zoodat ook daar het opmaken en in schrift brengen eener deugdelijke en afdoende vrijwaringsovereenkomst alleszins aanbeveling verdient.

§ 5.

DE VEREENIGDE STATEN VAN
NOORD-AMERIKA.

In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika heeft zich tot dusverre het Oud-Romeinsch rechtsbeginsel weten te handhaven, waarbij werd aangenomen, dat de verkooper alleen had te vrijwaren voor het ontbreken van eigenschappen, welke hij bij den verkoop aan het dier had toegeschreven, zooals dit bij Cicero wordt vermeld: ⁽¹⁾ „ut ea praestaret, quae lingua muncupata essent.” Bovendien moest hij instaan voor die gebreken, welke hij bedriegelijk onzichtbaar had gemaakt of verborgen gehouden. De rechtsgrond van het vorderingsrecht is dus uitsluitend het waken tegen bedrog. Aan opsomming der koopvernietigende gebreken is niet gedacht, evenmin als aan een wettelijken vrijwaringsplicht voor meer of minder belangrijke gebreken. Onder die omstandigheden is het dus geraden bij den aankoop van huisdieren aldaar, zoo mogelijk eene schriftelijke garantie-verklaring en anders eene mondelinge onder getuigen afgelegde te eischen, waarbij vrijwaring wordt verzekerd voor met name te noemen ziekten en duur daarvan te begrenzen.

§ 6.

HONGARIJE.

De toestand in dit deel der Oostenrijksche monarchie gelijkt veel op die in Amerika. Volgens Gustave van Aleynes ⁽²⁾, die zijn inlichtingen deswege ontving van den schitterenden advocaat Perlaky, een der aanzienlijkste leden

(1) De officiis 3.16. (2) Vices rédhibitoires.

van de Pesther balie, gelden daar de volgende regels met betrekking tot de verkoopvernietigende gebreken.

Een gebrek wordt als verborgen beschouwd, indien het met gewone oplettendheid aan de zintuigen ontsnapt, doch de vrijwaring daarvoor vervalt, indien de koper bij het sluiten van den koop, bij het nemen van de maat, bij het bepalen zijner keuze, of bij het stellen van voorwaarden, het gebrek kende of dit als deskundige zou hebben moeten kennen. Heeft de zaak een geheim verborgen gebrek, dan heeft de koper recht op vernietiging der overeenkomst of op prijsvermindering.

Verplichting tot, en recht op vrijwaring wordt onder de vermogensrechten gerangschikt en gaat dus over op de erfgenamen. Droeg de verkoper bij het aangaan der overeenkomst kennis van het bestaand gebrek, dan is hij niet alleen aansprakelijk voor de geleden schade (*damnum emergens*) maar bovendien voor de gederfde winst (*lucrum cessans*). Wordt een gebrek geconstateerd, dat het dier onbruikbaar maakt of de bruikbaarheid daarvan vermindert, dan is de verkoper daarvoor verantwoordelijk.

In dit opzicht houdt zich de gewoonte aan den regel, dat de verkoper slechts in zooverre tot vrijwaring is gehouden, naarmate hij zich daartoe voor alle of sommige gebreken en voor een bepaalden of onbepaalden tijd heeft verplicht.

Indien hij zich tot geen vrijwaring heeft verbonden, wordt de vraag ter beoordeeling voorgelegd aan deskundigen, die te oordeelen hebben, of het gebrek reeds bestond tijdens, dan wel eerst na den verkoop is ontstaan.

Voor paarden is de waarborgtermijn op dertig dagen gesteld. Vertoont zich daarin bij het dier een besmettelijke ziekte en bewijst de verkoper niet, dat het paard die ziekte bij zijnen nieuwen meester heeft gekregen, dan is hij tot schadeloosstelling deswege verplicht. ¹⁾

1) Zie vonnis. Hof van Beroep n° 32276. (Jaargang 1872.

§ 7.

RUSLAND.

Blijkens de door den Russischen Minister van Buitenslandsche Zaken verstrekte inlichtingen ¹⁾ bestaat er daar te lande ten aanzien van ons onderwerp geen afzonderlijke codificatie, zoodat de materie beheerscht wordt door de algemeene codebepalingen.

De Codeartikelen, waarop ik doelde, zijn te vinden in het Xe deel der wetgeving en bepalen aldus :

Art. 1510. De verkoop van roerende goederen is voltooid door overgave der zaak, of indien het verkochte ter beschikking van den kooper is gesteld.

Art. 1516. De verkooper is gehouden het verkochte goed af te leveren in de overeengekomen hoedanigheid of naar het model, zooals was vastgesteld.

Art. 1517. De geschillen uit een en ander voortspruitende zullen worden beoordeeld door den bevoegden rechter.

Art. 1518. Indien de rechter bevindt, dat het verkochte goed niet voldoet aan de gestipuleerde hoedanigheid of aan het overeengekomen model, kan de zaak aan den verkooper worden teruggegeven en zal deze gehouden zijn het ontvangen handgeld te restitueeren.

Art. 1519. Indien de verkochte zaak aan de bij overeenkomst gestelde eischen blijkt te voldoen, is de kooper tot aanvaarding daarvan verplicht en is hij gehouden den bedongen prijs te betalen.

Bovendien gelden ten aanzien van ons onderwerp de navolgende speciale artikelen.

Art. 763. Ter plaatse, waar het vee wordt gekocht, wordt

1) ALEYNES t. a. p. bldz. 143 vlg.

aan den kooper een certificaat afgegeven, betreffende den toestand daarvan. Deze certificaten worden ten spoedigste en kosteloos door de plaatselijke of provinciale politieautoriteit uitgereikt.

De geleiders van vee verplichten zich schriftelijk tot afzondering van een besmet stuk vee aan de kudde alsmede tot kennisgeving daarvan aan de naastbijzijnde politieautoriteit. Gestorven vee moet ten spoedigste op een afgelegen plaats worden begraven, terwijl bovendien, ingeval zich eene besmettelijke ziekte onder de kudde vertoont, onmiddellijk aan de eigenaars moet worden kennis gegeven.

Als appendix is aan dit artikel het bovengenoemd getuigschrift toegevoegd naar het volgend model;

Afgegeven het tegenwoordig certificaat voor den vrijen doorvoer van het vee,
toebehoorende aan

door ^{de stad}
het dorp

N.B. Voor de nummering rekening te houden met de opvolgende kudden.

Gekocht in het Gouvernement

vervoerd wordende naar

..... beesten zijn onderzocht geworden in district

Bij vergelijking van het vroeger afgegeven certificaat is een verschil gevonden van beesten, onderweg gestorven zonder aangetast te zijn door besmettelijke ziekte of onder weg achtergelaten wegens zwakte; de overige beesten zijn alle welvarend ter bevestiging waarvan het tegenwoordig certificaat is afgegeven, krachtens hetwelk het vee vrij kan doorgaan over de geheele uitgestrektheid van ^{de plaats}
het district, zonder dat eene nieuwe controle behoeft te worden gehouden en de gang der kudde behoeft te worden onderbroken.

Ook voor Rusland dus zij het opmaken van eene schrif-

telijke of mondelinge overeenkomst, waarbij vrijwaring voor verborgen gebreken wordt bedongen, uitdrukkelijk in overweging gegeven.

§ 8.

OOSTENRIJK.

Door het Algemeen Oostenrijksche Burgerlijk Wetboek van 1 Juni 1811 werd de overgang der verkochte zaak in het vermogen van den kooper en de vrijwaringsplicht wegens verborgen gebreken geregeld in na te noemen artikelen, waarvan de §§ 922, 923, 924, 925, 926 en 927 in het bijzonder den vrijwaringsplicht behandelen en dus onze aandacht vorderen.

Vooraf zij medegedeeld, dat de overdracht van eigendom uitsluitend door traditie plaats vindt en dat tot aan dat tijdstip de verkooper eigenaar blijft.

Bezien wij thans de vrijwaringsartikelen.

§ 922. Wenn jemand eine Sache auf eine entgeltliche Art einem Andern überlässt, so leistet er Gewähr, dass Sie die ausdrücklich bedungenen, oder gewöhnlich dabei vorausgesetzten Eigenschaften habe, und dass Sie der Natur des Geschäftes, oder der getroffenen Verabredung gemäss benützt, und verwendet werden könne.

§ 923. Wer also der Sache Eigenschaften beilegt, die Sie nicht hat, und die ausdrücklich oder vermöge der Natur des Geschäftes stillschweigend bedungen worden sind; wer ungewöhnliche Mängel, oder Lasten derselben verschweigt; wer eine nicht mehr vorhandene, oder eine fremde Sache als die seinige veräuszert; wer fälschlich vorgebt, dass die Sache zu einem bestimmten Gebrauche tauglich; oder dass Sie auch von den gewöhnlicher Mängeln und Lasten frei

sei; der hat, wenn das Widerspiel hervorkommt, dafür zu haften.

§ 924. Wenn ein Stück Vieh binnen vier und zwanzig Stunden nach der Uebernahme erkrankt oder umfällt; so wird vermuthet, dass es schon vor der Uebernahme krank gewesen sei.

1) Wenn binnen acht Tagen bei den Schweinen die Finne, und bei den Schafen die Pocken oder die Räude (Schäbe); oder wenn bei den letztern binnen zwei Monaten die Lungen- und Egelwürmer entdeckt werden;

2) Wenn bei dem Rindviehe binnen dreiszig Tagen nach der Uebernahme die Drüsenkrankheit, so genannte Stiersucht gefunden wird;

3) Wenn bei Pferden und Lastthieren binnen fünfzehn Tagen nach der Uebergabe die verdächtige Druse oder der Rotz, wie auch der Dampf; oder, wenn binnen dreiszig Tagen der Dummkoller, der Wurm, die Stätigkeit, der schwarze Staar, oder Mondblindheit entdeckt wird.

§ 926. Von dieser rechtlichen Vermuthung (§ 924—925) kann aber der Uebernehmer eines solchen Stückes Vieh nur dann Gebrauch machen, wenn er dem Uebergeber oder Gewährsmanne sogleich von dem bemerkten Fehler Nachricht gibt; oder indessen Abwesenheit dem Ortsgerichte, oder Sachverständigen die Anzeige macht, und den Augenschein vornehmen lässt.

§ 927. Vernachlässiget der Uebernehmer diese Vorsicht, so liegt ihm der Beweis ob, dass das Vieh schon vor Schliessung des Vertrages mangelhaft war. Immer steht aber auch dem Uebergeber der Beweis offen, dass der gesugte Mangel erst nach der Uebergabe eingetreten sei.

§ 928. Fallen der Mängel einer Sache in die Augen; oder sind die auf der Sache haftenden Lasten aus den öffentlichen Büchern zu ersehen; so findet, ausser dem Falle einer ausdrücklichen Zusage, dass die Sache von allen Fehlern und Lasten frei sei, keine Gewährleistung

statt. (§ 443). Schulden und Rückstände, welche auf der Sache haften, müssen stets vertreten werden.

§ 929. Wer eine fremde Sache wissentlich an sich bringt, hat eben so wenig Anspruch auf eine Gewährleistung, als derjenige, welcher ausdrücklich darauf Verzicht gethan hat.

§ 930. Werden Sachen in Pausch und Bogen, nämlich so, wie sie stehen und liegen, ohne Zahl, Masz und Gewicht übergeben; so ist der Uebergeber, auszer dem Falle, dass eine von ihm fälschlich vorgegebene, oder von dem Empfänger bedungene Beschaffenheit mangelt, für die daran entdeckten Fehler nicht verantwortlich.

§ 931. Wenn der Besitzer wegen eines von drittem auf die Sache gemachten Anspruches von der Gewährleistung Gebrauch machen will; so muss er seinen Vormann davon benachrichtigen, und nach Vorschrift der Gerichtsordnung die Vertretung begehren. Durch die Unterlassung dieses Aufsuchens verliert er zwar noch nicht das Recht der Schadloshaltung; aber sein Vormann kann ihm alle wider den Dritten unausgeführt gebliebene Einwendungen entgegen setzen, und sich dadurch von der Entschädigung in dem Masse befreien, als erkant wird, dass diese Einwendungen, wenn von ihnen der gehörige Gebrauch gemacht worden wäre, eine andere Entscheidung gegen den Dritten veranlasst haben würden.

§ 932. Ist der die Gewährleistung begründende Mangel von der Art, dass er nicht mehr gehoben werden kann, und, dass er den ordentlichen Gebrauch der Sache verhindert, so kann der Verkürzte die gänzliche Aufhebung des Vertrages, wenn hingegen sich das Fehlende, z. B. an Mass oder Gewicht, nachtragen lässt, nur diesen Nachtrag; in beiden Fällen aber auch den Ersatz des weiteren Schadens, und, dafern der andere Theil unredlich gehandelt hat, auch den entgangenen Nutzen fordern.

§ 933. Wer die Gewährleistung fordern will, muss sein Recht, wenn es unbewegliche Sachen betrifft, binnen drei

Jahren; betrifft es aber bewegliche, binnen sechs Monaten geltend machen, sonst ist das Recht erloschen.

Met de beginselen der Oostenrijksche wetgeving ten aanzien der vrijwaring, kan ik mij vrij wel vereenigen, en zij verdienen de voorkeur boven die van andere landen.

Al schijnt ook oppervlakkig beschouwd de kooper daardoor in eene voordeelige positie, toch zijn de rechten aan den verkooper te goeder trouw, wien het immers niet te doen is, om zijne wederpartij te bedriegen, voldoende gewaarborgd.

Evenwel verdient het ernstige overweging, of de lijst, houdende de koopvernietigende gebreken, nog wel voldoet aan de eischen van het heden en geen voorziening noodig is. En waarschijnlijk zal men dan tot de conclusie komen, dat die wijzingen en aanvullingen behoeft en niet meer past in het kader van den tegenwoordigen tijd.

§ 9.

ZWITSERLAND.

De Zwitsersche Kantons Zürich, Bern, Zug, Freiburg, Solothurn, Aargau en Neuenberg sloten in 1852 een verdrag of zoogenaamd concordaat betreffende de vaststelling van en de vrijwaring voor koopvernietigende gebreken bij het vee. Volgens de inlichtingen van wege het Gezantschap der Nederlanden in Zwitserland is de inhoud van het concordaat de volgende:

KONKORDAT ÜBER BESTIMMUNG UND GEWÄHR DER VIEHHAUPTMÄNGEL.

(Vom 5. August 1852, Amtl. S. IV. 210.)

Die Kantone Zürich, Bern, Zug, Freiburg, Solothurn, Aargau und Neuenburg sind übereingekommen, über Be-

stimmung und Gewähr der Hauptmängel bei Thieren aus dem Pferdegeschlecht und beim Rindvieh folgende gesetzliche Vorschriften festzustellen:

§ 1. Beim Handel mit Thieren aus dem Pferdegeschlecht und mit Rindvieh, wenn das Thier über 6 Monate alt ist, hat der Uebergeber (Verkäufer oder Vertauscher) dem Uebernehmer (Käufer oder Eintauscher) während der gesetzten Zeit dafür Währschaft zu leisten, dass dieselben mit keinem von den im § 2 ausgezählten Gewährsmängeln behaftet sind.

§ 2. Gesetzliche Gewährsmängel sind:

A. bei Thieren des Pferdegeschlechts:

1) Abzehrung als Folge von Entartung der Organe der Brust- und Hinterleibshöhle. (Verhärtung, Verschwärung, Vereiterung, Krebs, Tuberkelbildung.) Währschaftszeit 20 Tage.

2) Alle Arten von Dampf. (Engbrüstigkeit.) Währschaftszeit 20 Tage.

3) Verdächtige Druse, Rotz- und Hautwurm. Währschaftszeit 20 Tage.

4) Still- oder Dummkoller. Währschaftszeit 20 Tage.

B. Beim Rindvieh:

1) Abzehrung als Folge von Entartung der Organe der Brust- und Hinterleibshöhle. (Verhärtung, Verschwärung, Vereiterung, Krebs, Tuberkelbildung, mit Inbegriff der Perlucht oder sogenannten Finnen.) Währschaftszeit 20 Tage.

2) Ansteckende Lungenseuche. Währschaftszeit 30 Tage.

Die Währschaftszeit beginnt mit dem Tage der Uebergabe des Kaufsgegenstandes.

§ 3. Das Vorhandensein eines Gewährsmangels innerhalb der Währschaftszeit hat zur Folge, dass der Uebergeber gehalten ist, das Thier zurückzunehmen und den empfangenen Kauf- oder Anschlagspreis dem Uebernehmer zu ersetzen.

§ 4. Wurde beim Kauf oder Tausch der Werth nicht

bestimmt, so muss das zurückgebotene Thier durch zwei Sachverständige gewerthet werden, welche der Gerichtspräsident vom Wohnorte des Uebernehmers ernennt.

§ 5. Für Thiere, welche vor Ablauf der Währschaftszeit in andere als die konkordirenden Kantone oder in das Ausland geführt werden, dauert die Währschaftspflicht nur so lange, bis dieselben die Grenzen des Konkordatgebietes überschritten haben.

§ 6. Abweichungen von den gesetzlichen Bestimmungen über Gewährsmängel und Gewährszeit können durch Vertrag bedungen werden.

§ 7. Nimmt der Uebernehmer eines Thieres einen Gewährsmangel an demselben wahr, so hat er dem Uebergeber durch einen Gemeindebeamten davon Anzeige zu machen und ihm das Thier zurückzubieten.

Der Uebergeber hat sich binnen zwei Tagen zu erklären, ob er das Thier zurücknehmen wolle.

§ 8. Erfolgt diese Erklärung nicht, oder kann der Uebernehmer wegen nahe bevorstehenden Auslaufes der Gewährszeit, oder aus einem andern Grunde den Uebergeber nicht befragen, so soll der Uebernehmer durch den Gerichtspräsidenten seines Aufenthaltsortes zwei patentirte Thierärzte bezeichnen lassen, welche das Thier zu untersuchen haben.

Derjenige, welche das Thier zuvor ärztlich behandelte, darf nicht mit der Untersuchung beauftragt werden.

§ 9. Die berufenen Thierärzte haben die Untersuchung sogleich, jedenfalls innert 24 Stunden nach Empfang der Ausforderung, vorzunehmen. Sind sie in ihren Ansichten einig, so ist der Befund und das Gutachten gemeinschaftlich, bei getheilte Ansicht aber von jedem besonders abzufassen. Im letzteren Falle wird der Gerichtspräsident unverzüglich eine nochmalige Untersuchung durch einen dritten Thierarzt anordnen, und dann die sämmtlichen Berichte der Medizinalbehörde des Kantons zur Abgabe eines Obergutachtens übermitteln.

§ 10. Erklären die untersuchenden Thierärzte, dass zur Abgabe eines bestimmten Befindens die Tödtung des Thieres nothwendig sei, so kann diese auf Bewerbung des Uebernehmers vom Gerichtspräsidenten bewilligt werden. Jedoch ist der Uebergeber vorher davon in Kenntniss zu setzen, wenn solches möglich und keine Gefahr im Verzuge ist.

§ 11. Sollte ein im lebenden Zustande untersuchtes Thier während der Gewährungszeit umstehen, oder aus polizeilichen Rücksichten getödtet werden, so ist dasselbe nochmals zu untersuchen, ein Sektionsbefund mit Gutachten abzufassen und nöthigenfalls das frühere Befinden zu berichtigen.

§ 12. Die erste Untersuchung eines Thieres muss innerhalb der Währungszeit vorgenommen werden, ansonst dieselbe keine rechtliche Wirksamkeit hat.

§ 13. Der Gerichtspräsident wird nach Empfang des Gutachtens der Thierärzte, oder des Obergutachtens der Medizinalbehörde, sofort dem Uebernehmer das Original, dem Uebergeber aber eine Abschrift davon zustellen und den letztern auffordern lassen, sich zu erklären, ob er das Vorhandensein eines Gewährsmangels bei dem untersuchten Thiere anerkenne. Gibt der Uebergeber keine bejahende Erklärung, so kann er von dem Uebernehmer rechtlich belangt werden.

§ 14. Das übereinstimmende Gutachten der untersuchenden Thierärzte oder das Obergutachten der Medizinalbehörde ist für das richterliche Urtheil massgebend.

§ 15. Die Kosten der Rückbietung der thierärztlichen Untersuchung, sowie die nach der Rückbietung erlaufenden Kosten der ärztlichen Behandlung und Fütterung des Thieres, sind von demjenigen Theile zu tragen, welchem das untersuchte Thier anheimfällt.

§ 16. Nach angehobenem Rechtsstreite soll der Richter auf Begehren der einen oder andern Partei die öffentliche Versteigerung des Thieres anordnen.

Der Erlös wird vom Richter in Verwahrung genommen.

§ 17. Wird Rindvieh zum Schlachten veräußert und dann mit einer solchen Krankheit behaftet erfunden, dass der Verkauf des Fleisches ganz oder theilweise untersagt wird, so hat der Uebergeber für den erweislichen Minderwerth Vergütung zu leisten.

§ 18. Durch dieses Konkordat werden alle frühern damit im Widerspruche stehenden Gesetze, Verordnungen und Uebungen aufgehoben.

Nachträgliche Beitritte zu diesem Konkordate :

Basel-Land	am 24. Juli 1854	(Amtl. S. IV. 362).
Waadt	„ 5. Dez. 1854	„ „ IV. 362).
Basel-Stadt	„ 6. Juni 1855	„ „ V. 122).
Thurgau	„ 11. Aug. 1855	„ „ V. 178).
St. Gallen	„ 20. Jan. 1860	„ „ VI. 455).
Schwyz	„ 28. Okt. 1860	„ „ VII. 113).
Appenzell Inner-Rhod.	„ 27. April 1862	„ „ VII. 283).
Appenzell Auszer-Rhod.	„ 25. Okt. 1863	„ „ VII. 652).
Wallis	„ 27. Nov. 1866	„ „ IX. 147).

Rücktritte :

Freiburg	am 27. Mai 1881	(A. S. n. F. V. 912).
Bern	„ 24. Dez. 1881	„ „ „ „ V. 912).
Solothurn	„ 26. Mai 1882	„ „ „ „ VI. 190).
Wallis	„ 13. Juni 1882	„ „ „ „ VI. 211).
Waadt	„ 1. Juli 1882	„ „ „ „ VI. 205).

§ 10.

DENEMARKEN.

Ten aanzien van Denemarken vermeldt VAN ALLEYNES niet het bestaan van wettelijke bepalingen betrekkelijk ons onderwerp en voor zoover bekend, geldt die uitspraak ook

nog voor den tegenwoordigen tijd. Bij aankoop van vee daar te lande, is dus behoedzaamheid raadzaam en is het opmaken van een schriftelijk of mondeling contract, waarbij de vrijwaringsplicht wordt geregeld, aanbevelenswaard.

§ 11.

ZWEDEN. ¹⁾

Naar oud-Zweedsch recht had de koper de bevoegdheid het gekochte dier terug te geven, indien binnen drie dagen daaraan een gebrek werd ontdekt.

Aan dit recht werd niet gederogeerd, zelfs al was het gebrek aan den verkooper onbekend. Het oude recht heeft met betrekking tot dezen proeftijd zijn stempel gedrukt op de nieuwe wetgeving, waar eveneens de termijn is aangenomen.

Overigens bevat het Wetboek van Koophandel een bepaling, die de vrijwaring regelt. Indien, -- aldus art. 4, -- iemand eene zaak heeft verkocht, waaraan de koper gebreken ontdekt en indien bewezen is, dat de verkooper daarvan kennis droeg, zal de verkooper de zaak moeten terugnemen en den koopprijs teruggeven. Bovendien zal hij de schade voor geleden nadeel moeten vergoeden en eene boete betalen. Was het gebrek noch aan den verkooper noch tijdens de overeenkomst aan den koper bekend, dan zal de koop kunnen worden vernietigd en alsdan de koopprijs moeten worden teruggegeven. Indien de verkoop voetstoots geschiedde, zal er geen aanleiding tot vernietiging zijn.

Bij verkoop van paarden wordt een proeftijd van 3 dagen gegeven.

1) VAN ALLEIJNES. „Traité theorique et pratique de la garantie des vices rédhibitoires.”

§ 12.

NOORWEGEN EN FINLAND. ¹⁾

De wetgever daar te lande nam het oud-Zweedsch recht over, zoodat de verkooper gedurende drie dagen heeft in te staan voor verborgen gebreken. Indien dus vrijwaring voor langeren tijd wordt gewenscht, dan zal die uitdrukkelijk moeten worden gestipuleerd, wil men met vrucht tegen den verkooper kunnen optreden, ter zake van eerst na de levering ontdekte verborgen gebreken.

§ 13.

SPANJE. ²⁾

De Spaansche monarchie met hare aloude traditiën en gewoonten, mist een wettelijke regeling van ons onderwerp, zoodat alles aan het gebruik is overgelaten.

De gebreken, die algemeen als koopvernietigend worden beschouwd, zijn voor het paardengeslacht: de kwade droes, de schurft of huidworm, de stille kolder, de stug- en dampigheid, de slapende catarrh, de maandblindheid, de zwarte staar, de vallende ziekte, het kribbenbijten, de koude en warme kreupelheid en de internitlerde liesbreuk; voor het rundergeslacht: de vallende ziekte, de longtering, de gevolgen van het achterwege blijven der nageboorte, de omkeering der moederscheede of van de baarmoeder, terwijl ten slotte voor het schapengeslacht de schaapspokken en het miltvuur

1) VAN ALLEIJNES „Traité theorique et pratique de la garantie des vices rédhibitoires.”

2) VAN ALLEIJNES „Traité theorique et pratique de la garantie des vices rédhibitoires.”

en voor de varkens de gortigheid als verborgen gebreken gelden.

Daar aan het gebruik niet altijd kracht van wet wordt toegekend, zij dus ook hier voorzichtigheid aanbevelen.

§ 14.

LUXEMBURG.

Met opzet heb ik de uiteenzetting der wetgeving voor dit Groothertogdom voor het laatste bewaard, omdat, al kan ik mij dan ook niet in alle opzichten daarmede vereenigen, zoodat aanvulling en wijziging daarvan mij noodzakelijk toeschijnt, zij in ieder geval het ideaal nadert, zoodat zij misschien den Nederlandschen wetgever ten voorbeeld zou kunnen strekken. En eigenaardig is nog, dat zij de onderteekening draagt van den laatsten mannelijken loot van den stam der Oranjes, waardoor zij ongetwijfeld in aantrekkelijkheid voor ons Nederlanders wint. Zij dateert van 18 April 1851 en luidt textueel aldus:

G E S E T Z

vom 18. April 1851, Nr. 449 A. J.,

über die redhibitorischen Mängel der Hausthiere.

Wir Wilhelm III, von Gottes Gnaden König der Niederlande, Prinz von Oranien-Nassau, Groszherzog von Luxemburg, etc., etc., etc.

Haben;

Im Einverständniz mit der Kammer der Abgeordneten;

Verordnet und verordnet:

Art. 1.

Als redhibitorische Mängel beim Kauf oder Tausch der Hausthiere sind anzusehen und begründen allein, vorbe-

haltlich des Art. 3, die aus dem Art. 1641 des bürgerlichen Gesetzes hervorgehende Klage folgende Fehler:

Bei Pferden, Eseln und Mauleseln:

der Rotz,
der Wurm,
die alten Brustkrankheiten,
die Herzsclächtigkeith,
die Stätigkeit,
das chronische Keuchen,
das Krippenbeiszen mit Aufstoszen;

beim Rindvieh:

die alten Brustkrankheiten,
die hökerige oder warzige Cachezie,
die ausschwitzende Pleuropneumonie;

bei dem Schafvieh:

die Schafpocken,
die Räude;

Wird eine dieser Krankheiten bei einem einzigen Thiere erkannt, so zieht sie die Redhibition aller derjenigen in der Herde nach sich, welche das Zeichen des Verkäufers tragen;

Bei den Schweinen:

Die Finnen.

Art. 2.

Die Frist zur Anstellung der Redhibitionsklage dauert, mit Ausschluss des für die Lieferung festgesetzten Tages, und mit Einschluss des der Assignation, zwanzig Tage, wenn es sich von der Rotz-, von der Wurmkrankheit oder von der ausschwitzenden Pleuropneumonie handelt, und neun Tagen in allen übrigen Fällen.

Art. 3.

Die Regierung kann aus dringenden Gründen und im Wege der Verordnung den im ersten Artikel aufgeführten Redhibitionsfällen diejenigen neuen oder unvorhergesehenen Fälle hinzufügen, welche sich aus den Umständen ergeben. Dieselbe wird, was die Dauer der Gewährleistung betrifft,

eine von den beiden Fristen wählen, welche im vorhergehenden Artikel bestimmt sind.

Solche dringende Abänderungen müssen der nächsten Versammlung der Kammer zum Zweck der Verwandlung in ein Gesetz vorgelegt werden.

Art. 4.

Innerhalb der durch die vorigen Artikel bestimmten Frist zur Anstellung der Klage, ist der Käufer bei Strafe des Rechtsverlustes verbunden, die Ernennung von Sachverständigen zu veranlassen, welche das Vorhandensein des redhibitorischen Mangels zu untersuchen und hierüber ein Protokoll aufzunehmen haben.

Das deshalbige Ansuchen ist an den Friedensrichter des Ortes zu richten, wo sich das Thier befindet.

Jedenfalls muss dieser Friedensrichter ein inländischer sein, so dass, wenn das Thier aus dem Lande geführt ist, der Käufer, welcher die Klage auf Auflösung des Handels anstellen will, dasselbe an einen beliebigen Ort des Inlandes zurückführen muss.

Art. 5.

Dieser Richter hat hierauf sofort, je nachdem der Fall es erheischt, einen oder drei Sachverständige zu ernennen, welche, nach geschehener Eidesleistung bei diesem Beamten, ohne weiteres förmliches Verfahren in kürzester Frist zur Untersuchung schreiten.

Der Friedensrichter wird nach den Umständen und der Entfernung entscheiden, ob der verkaufende Theil vorzuladen sei, um dem Geschäfte der Sachverständigen beizuwohnen.

Das Protokoll über die Untersuchung durch die Sachverständigen ist in Urschrift dem ansuchenden Theil zu übergeben.

Wenn jedoch in der für die Anstellung der Klage bestimmten Frist das Thier auf Befehl der zuständigen Behörde des Grossherzogthums wegen einer der die Redhi-

bition begründenden Krankheiten getödtet worden ist, so tritt das in diesem Falle aufgenommene Protokoll an die Stelle des Protokolls der Sachverständigen.

Art. 6.

Das vorgängige Vergleichs-Verfahren ist für die Klage nicht nöthig. Dieselbe wird als dringend und summarisch vom zuständigen Richter instruiert und entschieden.

Art. 7.

Wenn während der im Art. 2 bestimmten Frist das Thier untergeht, so ist der Verkäufer zu keiner Gewährleistung verbunden, es müsste denn der Käufer beweisen, dass der Untergang des Thieres die Folge eines der in Gemässheit dieses Gesetzes bestimmten redhibitorischen Mängel ist.

Art. 8.

Die Klage auf Zurückgabe eines Theiles des Preises, welche der Art. 1644 des bürgerlichen Gesetzbuches zulässt, ist ausgeschlossen beim Verkauf und Tausch von Thieren, welche den Gegenstand des gegenwärtigen Gesetzes bilden.

Art. 9.

Die Bestimmungen dieses Gesetzes sind nicht anwendbar auf die Thiere, welche bestimmt sind, geschlachtet und verzehrt zu werden.

Art. 10.

Von der Krankheit, welche innerhalb der Frist der Redhibitionsklage, festgestellt wird, ist immer anzunehmen, dass sie bereits vor dem Verkaufe vorhanden gewesen.

Art. 11.

Der Verkäufer ist frei von der Gewährleistung für eine als ansteckend geltende Krankheit, wenn er beweist, dass das Thier seit der Uebergabe mit andern von dieser Krankheit befallenen Thieren in Berührung gekommen ist.

Befehlen und gebieten, dass gegenwärtiges Gesetz in das Verordnungs- und Verwaltungsblatt des Grossherzogthums Luxemburg eingerückt werden soll, um von Allen, welche die Sache betrifft, vollzogen und befolgt zu werden.

Haag, den 18. April 1851.

Für den König Grossherzog :

Sein Statthalter im Grossherzogthum,

HEINRICH,

Prinz der Niederlande.

Deze wet van 18 April 1851 werd gewijzigd door de wet van 15 Dec. 1870. In deze wet heeft de Regeering gebruik gemaakt van de macht verleend bij art. 3 der wet van 18 April 1851.

De lijst der koopvernietigende gebreken in art. 2 genoemd, wordt nl. met een vermeerderd: „der contagiöse Typhus.”

Onze historische en rechtsvergelijkende beschouwing der verschillende wettelijke bepalingen is hiermede voltooid.

Laten wij thans de Nederlandsche wetgeving en de jurisprudentie aan een critisch onderzoek onderwerpen.

HOOFDSTUK II.

§ 1.

De artikelen 1540—1548 van het Burgerlijk
Wetboek beschouwd in verband met
de jurisprudentie daarover.

Evenals alle andere wettelijke bepalingen zijn natuurlijk de hierboven genoemde artikelen gebaseerd op een rechtsgrond, waaraan zij hun ontstaan en leven te danken hebben en waaraan in de eerste plaats de aandacht moet worden geschonken.

Men heeft getracht dien te vinden op het terrein der dwaling en naar analogie daarvan beweerd, dat, wanneer de koper eene zaak kocht, die niet zonder gebreken was, hij dus eigenlijk iets gekocht had, wat hij niet meende te kopen, zoodat feitelijk dwaling het rechtsmotief was geweest, dat den wetgever voor oogen zweefde, toen hij zijne bepalingen ontwierp.

Mij schijnt echter die leer niet goed houdbaar. Wanneer wij art. 1547 B. W. nauwkeurig lezen, dan zien wij, dat daarin met geen enkel woord over dwaling wordt gerept, terwijl de daar toegekende rechtsvordering alleen gegeven wordt wegens gebreken, die tot koopvernietiging of prijsvermindering kunnen leiden.

Daarbij komt bovendien nog, dat dwaling eerst dan aanleiding geeft tot vernietiging der overeenkomst, indien zij de zelfstandigheid der zaak betreft, m. a. w. indien men eene andere zaak meende te koopen, hetgeen niet van toepassing zijn kan op eene zaak, waaraan gebreken worden ontdekt, omdat door die gebreken de zaak in haar wezen onaangetast blijft.

Met POTHIER ¹⁾ geloof ik dan ook, dat de rechtsgrond dichterbij te zoeken is, en dat die te vinden is in den aard der overeenkomst of, zooals POTHIER zegt: „s'obliger à faire avoir la chose dans l'intention des parties, c'est s'obliger à la faire avoir utilement puisqu'en vain l'acheteur a utilement une chose, qui ne peut lui être d'aucun usage.” Met die woorden heeft POTHIER, dunkt mij, duidelijk de bedoeling van den wetgever en diens leidende gedachte weergegeven. Bij het koopcontract toch is de wil van partijen gericht op vervreemding en verkrijging, terwijl het voorwerp van de overeenkomst moet voldoen aan deze voorwaarde, dat het de eigenschappen bezit, die de soort, waartoe het behoort, kenmerken. En wanneer nu de verkooper eene zaak levert met onvoldoende eigenschappen of met gebreken, dan miskent hij daardoor den eersten plicht, dien de goede trouw oplegt en die voorschrijft de levering eener goede en gezonde zaak.

Op die miskennis nu van de goede trouw is de rechtsvordering gebouwd, die zij in het leven heeft geroepen.

Een essentueel bestanddeel van het contract vormt de vrijwaring evenwel niet. Art. 1547 B. W. toch geeft partijen de bevoegdheid haar uit te breiden of in te korten, ja zelfs haar geheel uit te sluiten, waardoor dus haar karakter als deel der overeenkomst is bepaald.

De behandeling van de materie der vrijwaring betreffende bepalingen, wil ik openen door een greep in de praktijk, die ons in het midden van ons onderwerp plaatst.

1) POTHIER. „Contract de la vente” No. 207.

Iemand koopt een paard, waaraan een verborgen gebrek wordt ontdekt.

Onder welke voorwaarden zal nu de koper met kans van slagen eene rechtsvordering kunnen instellen, die, hetzij tot vernietiging van den aangegane koop, hetzij tot vermindering van den betaalden prijs kan leiden? Bij de beantwoording van die vraag vorderen verschillende omstandigheden onze aandacht.

In de eerste en voornaamste plaats moeten wij een oogenblik stilstaan bij het gebrek.

Art. 1540 B. W. bepaalt dien aangaande, dat de verkoper gehouden is te vrijwaren wegens verborgene gebreken van het verkochte goed, die hetzelfde ongeschikt maken tot het gebruik, waartoe het bestemd is, of die dat gebruik in dier voege verminderen, dat, bijaldien de koper de gebreken gekend had, hij het goed of niet of slechts voor een minderen prijs zou gekocht hebben. Er moet dus zijn: 1°. een gebrek, 2°. dat gebrek moet verborgen zijn, 3°. het verborgen gebrek moet het dier ongeschikt maken voor het gebruik, waartoe het bestemd is of de gebruikswaarde verminderen.

Wat verstaat nu onze wetgever onder het begrip „gebrek”? Men heeft willen beweren, dat daaronder mede het ontbreken van eigenschappen moet worden begrepen, die partijen bij het sluiten der overeenkomst op het oog hadden, doch die de soort, waartoe het dier behoort, niet kenmerken.

Evenwel is men spoedig voor de consequenties van die leer teruggedeinsd en rekt men thans als regel daartoe de zoogenaamde natuurlijke gebreken of physische Mängel, waardoor tevens de tegenstelling der rechtliche Mängel of wettelijke gebreken beter tot haar recht komt. Zoo steunt dus het gebrek, zooals onze wetgever zich dat voorstelt, op de afwezigheid van wezenlijke bestanddeelen der zaak of op het bestaan van eigenschappen, die tegen de gewone natuur daarvan strijden.

Onze jurisprudentie beantwoordt de vraag, wat onder het

wettelijk begrip van „gebrek” moet worden verstaan in gelijken geest en als één uit velen, wil ik slechts een overweging aanhalen uit een vonnis der Haarlemsche rechtbank ¹⁾, waarin eene m. i. volkomen juiste omschrijving daarvan wordt gegeven: „Overwegende,” zegt de Rechtbank, „dat art. 1450 B. W. in verband met art. 1544 B. W. slechts op het oog heeft werkelijke gebreken aan het verkochte voorwerp, uit deszelfs individueelen aard en gesteldheid eigen, geenszins het gemis van zekere hoedanigheid, welke op de waarde van het goed of aan het genoegen, hetwelk het oplevert, wellicht eenigen invloed kan hebben, maar welk gemis met de eigen natuur van het gekochte in geenerlei betrekking staat.”

Ook ons hoog Rechtscollege ²⁾ huldigt die leer en verstaat onder „gebrek” „al die ongewone hoedanigheden van een voorwerp, welke het gewone gebruik, waartoe het bestemd is, beletten of verminderen.”

Moet nu het gebrek onherstelbaar zijn? De jurisprudentie helde in sommige gevallen ertoe over, om die vraag bevestigend te beantwoorden. Zoo besliste b. v. het Hof te Montpellier bij arrest van 23 Februari 1857: ³⁾ „les vices doivent être tellement inhérents à la chose et tellement irrémediables par leur nature, que la chose vendue soit pour toujours impropre en tout ou en partie à l'usage an quel la destine,” terwijl voor ons land de Bergumsche Kanton-rechter dezelfde meening bleek toegedaan, waar hij in zijn vonnis van 21 Januari 1842 ⁴⁾ argumenteerde „tot het eigenaardige van een redhibitoir gebrek, dat is een koop-vernietigend gebrek, behoort dat het onherstelbaar is.”

1) Vonnis 17 Maart 1896. W. 6787. Vgl. Rb. Amsterdam 8 Juni 1882. W. No. 4870. P. v. J. 1883. No. 37. Rb. 's Hage 2 Juni 1896. W. No. 6845.

2) Arr. H. R. 7 Nov. 1879. R. B. 1880. B. 79. Vgl. Rb. 's Hage 2 Juni 1894. W. 6845. Vgl. Rb. Amsterdam 8 Juni 1882. W. 4370.

3) Zie DALLOZ. Vices rédhibitoires No. 67.

4) W. v. h. R. No. 319.

Toch geloof ik, dat die bewering weinig steun vindt in de wet. Nergens, noch in den Code, noch in de wetgeving ten onzent wordt er op gedoeld, dat het gebrek onherstelbaar zijn moet, zoodat men op die wijze den wetgever een gedachtengang aanwrijft, dien hij zelf niet heeft gewild.

Maar bovendien volgt die geëischte onherstelbaarheid ook geenszins uit de natuur der overeenkomst. Wanneer men eene zaak koopt, dan wil men als regel daarvan dadelijk het genot hebben en wanneer ons dan eene zaak wordt geleverd, die tijdelijk niet kan worden gebruikt, omdat zij gebreken heeft, dan schiet dus de verkooper in zijn verplichtingen te kort en wordt reeds daardoor een vorderingsrecht tegen hem geboren." ⁽¹⁾

Een tweede eisch, dien de wetgever stelde is, dat het gebrek verborgen zij, d. i. dat de kooper het niet had kunnen ontdekken. Het behoeft nauwelijks betoog, dat aan den kooper ernst en oplettendheid in dezen wordt gevorderd en dat, zoodra hem zorgeloosheid kan worden verweten, zoodat het gebrek hem alleen uit onachtzaamheid is ontgaan, geen enkel rechtsmiddel hem ten dienste staat.

Ook is het niet noodig, om een gebrek tot de verborgene te kunnen rekenen, dat de verkooper het door kunstmidelen tijdelijk onzichtbaar maakt en het zoo aan het oog onttrokken heeft.

Reeds dan bestaat aanleiding een gebrek verborgen te heeten, indien de kooper het met die oplettendheid en zorg, welke van hem had mogen worden verwacht, niet had kunnen waarnemen.

Blindheid kan dus niet tot de verborgen gebreken worden gerekend ⁽²⁾ omdat die aanstonds bij het bezichtigen der

1) BAUDRY LACANTINERIE. *Traité de la Vente* bladz. 353. LAURENT, bladz. 275. No. 280. DIEPHUIS. *DI.* VII. No. 249.

2) Vgl. Hof Arnhem 4 Febr. 1893. *W.* No. 7904.

oogen en door het maken van handbewegingen is te constateeren, indien de koper zich daartoe slechts de moeite wil geven.

Ik gebruikte zooeven de uitdrukking: „indien de koper zich daartoe de moeite wil geven” en bezigde die met opzet, omdat zij in het woord „ontdekken” opgesloten ligt. De taalkundige beteekenis daarvan is: „iets vinden, dat nog onbekend was.” ⁽¹⁾

Toch zou ik gaarne niet te veel waarde aan deze taalkundige interpretatie willen hechten, omdat de goede trouw bij overeenkomsten wordt verondersteld en dus niet al te groote maatstaf mag worden aangelegd aan de gevorderde oplettendheid van den koper.

Onze jurisprudentie is op dit punt verdeeld. Bij sommige vonnissen ⁽²⁾ wordt die plicht aan den koper om in deze voorzichtigheid te betrachten, niet te breed uitgemeten, bij andere daarentegen wordt hem niet onduidelijk te kennen gegeven, dat hij niet te veel op de goede trouw mag bouwen. ⁽³⁾

Een middenweg schijnt mij in dezen het verkiezelijkst. Zonder aan de eischen van de goede trouw te kort te doen, zou ik van den koper die oplettendheid willen vorderen, welke men aan normaal ontwikkelde lieden eigen weet.

Indien echter een uiterlijk kenmerk op het bestaan van een gebrek wijst, of dat gebrek doet vermoeden, is er natuurlijk geen sprake van een verborgen gebrek, omdat het gebrek dan niet aan de zintuigen is onttrokken.

Reeds het Romeinsche Recht leerde dit. Indien slaven werden verkocht cum pileo, dan kon de koper vermoeden, dat daaraan een gebrek kleefde en was dus de verkooper niet gehouden tot mededeeling daarvan. Onze jurisprudentie oordeelt in gelijken geest.

1) Zie J. H. VAN DALE. Woordenboek I. 61 „ontdekken”.

2) Kgr. Harderwijk 28 Jan. 1860. W. 2188.

3) Rb. Arnhem 30 Oct. 1902. W. No. 7852.

Bij een geval van dampigheid b.v. besliste onder meer het Gerechtshof te 's-Bosch bij zijn arrest van 29 Nov. 1891 ⁽¹⁾ „dat een voerman vergezeld van een deskundige, goed dampigheid had kunnen constateeren, te meer daar, volgens de verklaringen der getuigen, het piepende geluid goed hoorbaar was.”

In de derde plaats moet het verborgen gebrek het dier ongeschikt maken voor het gebruik of zijne geschiktheid daarvoor verminderen.

Om derhalve de rechtsvordering tot koopvernietiging te kunnen instellen, is het op zich zelf reeds voldoende, dat de zaak door het gebrek in gebruikswaarde verminderd is.

Ik geloof, dat met de woorden der wet in de hand geen andere conclusie in dezen kan worden getrokken, al ontken ik geenszins de mogelijkheid, dat de wetgever misschien bedoeld heeft, om de rechtsvordering tot koopvernietiging toe te kennen voor die gebreken, welke de zaak geheel ongeschikt maken voor het gebruik, waartoe zij bestemd is en die tot prijsvermindering voor minder gewichtige en lichtere gebreken.

In tegenstelling met andere landen, van wier wetgeving in het historisch en rechtsvergelijkende overzicht melding werd gemaakt, staat de Nederlandsche rechter door de ruime bewoordingen der wet voor de groote moeilijkheid, om zelfstandig te moeten beslissen, of in concrete gevallen al dan niet van een verborgen gebrek sprake is. Wel is waar is de doctrine hem hierin eenigszins tegemoet gekomen en hebben de H.H. SCHIMMEL, ESVELD en THOMASSEN in hunne „Handleiding tot de paardenkennis” een lijst van gebreken opgenomen, die als koopvernietigend behooren in aanmerking te komen, doch daar daaraan geen wettelijke sanctie

1) W. v. h. R. 1898. No. 7241.

is toegekend, blijven voor den rechter dezelfde moeilijkheden van vroeger bestaan en weet de handel dus niet, waaraan hij zich te houden heeft. De genoemde handleiding rangschikt de navolgende gebreken onder de koopvernietigende: Duizeligheid, vallende ziekte, steegheid, kolder, maandblindheid, zwarte staar, kwade droes, worm, dempigheid, windzuigen, kribbenbijten, schurft, intermitteerende kreupelheid.

Ook baart de uitdrukking der wet in art. 1540 B. W. „het gebruik waartoe het bestemd is” den rechter groote zorgen, vooral met betrekking tot den paardenhandel. Immers, terwijl men voor gewone voorwerpen slechts èene bestemming kan aanwijzen, zoodat eene beslissing daaromtrent gemakkelijk zou vallen, geldt hetzelfde niet ten aanzien van paarden. Renpaarden, luxepaarden, rijpaarden, werkpaarden en slachtpaarden wijzen evenzoo vele bestemmingen aan van deze diersoort, zoodat daardoor door den rechter moet worden rekening gehouden.

Een dampig paard b.v. is totaal ongeschikt voor de wedrennen en voor den arbeid en biedt daarentegen uitstekend materieel voor de slachtbank.

En zoo dient dus die bestemming in de dagvaarding te worden opgenomen, indien men de exceptie van niet ontvankelijkheid wil ontloopen, die terecht kans van slagen zou hebben, omdat die bestemming als zoodanig in innig verband staat met de meerdere of mindere geschiktheid der zaak uit hoofden van het beweerd gebrek. ⁽¹⁾

Hoe moet nu die meerdere of mindere geschiktheid worden beoordeeld?

DIEPHUIS ⁽²⁾ plaatst zich op het standpunt van den kooper en beroept zich tot staving zijner meening op de terminologie der wet, luidende: „indien de kooper de gebreken gekend had.” Tegenover hem staat OPZOOMER, ⁽³⁾ die generaliseert

1) Rtb. Roermond 25 Febr. 1897. W. 6902.

2) DIEPHUIS. Dl. VII.

3) OPZOOMER. Dl. III.

en zich dus op abstract standpunt plaatst. Liever dan met DIEPHUIS, vereenigen wij ons met OPZOOMER. De kooper immers kon te overdreven verwachtingen koesteren, zoodat de gelijkheid van partijen vordert, dat daarmede geen rekening kan worden gehouden. Aan de te stellen eischen moet dus een algemeene maatstaf worden aangelegd, om op deze manier de regelmatige werking der wet te bevorderen, die het meest met 's wetgevers bedoeling strookt.

§ 2.

De clause van non garantie.

Zooals reeds hiervoor is aangetoond, is de vrijwaringsplicht geen essentieel bestanddeel der overeenkomst, zoodat die voor uitbreiding en inkrimping, ja zelfs voor uitsluiting vatbaar is. Aan dien plicht kan derhalve worden gederogd, door bij overeenkomst te bepalen, dat de verkoper tot geen vrijwaring zal gehouden zijn. Indien nu de vrijwaringsplicht wordt uitgesloten, wordt die in Limburg uitgedrukt door te zeggen, dat de koop geschied is „met den staart buiten den stal.”

Gewoonlijk echter wordt de beteekenis daarvan hooger aangeslagen, dan zij werkelijk verdient en meent men zich aldus te bevrijden van de vrijwaring voor bekende en onbekende gebreken. Niets is echter minder waar dan dit: Art. 1542 B. W. zegt: dat de verkoper voor de verborgen gebreken moet instaan, al ware hij daarvan ook zelf onkundig geweest, tenzij hij in dat geval bedongen had, dat hij tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn. Alleen dus voor het geval van onkunde kan de vrijwaringsplicht worden uitgesloten, terwijl die op hem blijft rusten, ongeacht het gemaakt beding, indien hij de gebreken kende. Zoo begreep het ook de Rechtbank te Breda, toen zij bij haar

vonnis van 20 Augustus 1844 besliste: „indien een verkooper tijdens den verkoop van een door den kooper gepretenteerd gebrek zelf kennis heeft gedragen, kan het algemeen beding van tot geen vrijwaring gehouden te zijn den verkooper niet baten, daar dit beding alleen strekt, om de verplichting tot vrijwaring wegens den verkooper onbekende gebreken op te heffen, niet om een opzettelijk bedrog te wettigen.”

Verzwijgt dus de verkooper de hem bekende gebreken, dan pleegt hij bedrog, of zooals POTHIER ⁽¹⁾ zegt; „cette reticence est un dol du vendeur qu'il a commis envers l'acheteur.”

Maar behalve onkundig met de gebreken, dient de verkooper voor de geldigheid van het beding van non garantie bovendien te goeder trouw te zijn. Stel b.v. dat een koopman eene ziekte onder zijne paarden heeft en een nog niet daardoor aangetast paard van de hand doet. Hij is dan feitelijk nog onkundig met de besmetting, die reeds op het verkochte paard is overgegaan, en maakt derhalve het beding van non garantie. Vertoonen zich nu na den verkoop de symptomen der ziekte, waardoor de gebruikswaarde van het paard uitgesloten of verminderd wordt, dan kan het gemaakt beding hem niet baten, omdat hij de omstandigheid, waarin het dier verkeerde, verzwegen had en dus te kwader trouw was. Immers had hij die den kooper medegedeeld, dan had deze of niet of suo periculo gekocht, waardoor hij eerst dan, maar ook niet anders, van zijn vrijwaringsplicht ontslagen was.

1) Contrat de la vente. No. 213.

§ 3.

Het gebrek moet bestaan tijdens den koop en verkoop.

Deze voorwaarde vindt haar grond in de verplichting tot levering eenerzijds en het vorderingsrecht daartoe anderzijds. Ofschoon de artt. 1540 en 1546 B. W. eenigen twijfel wekten omtrent het tijdstip, waarop de gebreken moeten bestaan, door te spreken over „het verkochte goed” en „de verkochte zaak” zal als regel voor het bestaan daarvan moeten worden aangenomen het tijdstip der koopovereenkomst. Evenwel met èene uitzondering. Stel b.v. iemand koopt 10 paarden of 50 schapen, die de verkooper niet in zijn bezit heeft, doch die hij aanneemt op een bepaalden tijd te leveren. Voor dat geval wil het mij voorkomen, dat niet het tijdstip der overeenkomst, doch dat van levering moet gelden.

Natuurlijk kan de kooper aan het tijdstip, waarop hij het gebrek ontdekte, of zijne actie instelde, geen enkel vermoeden ontleenen. Hij moet bewijzen, dat het gebrek bestond bij het sluiten der overeenkomst, zonder dat hem het tijdstip van ontdekking der ziekte het minste kon baten.

§ 4.

De verkoop moet niet hebben plaats gehad op rechterlijk gezag.

Heeft een verkoop plaats gehad krachtens vonnis, dan is de vrijwaringsplicht uitgesloten, zegt art. 1548 B. W.

Waarschijnlijk berust deze bepaling op de overweging, dat de verkooper niet bekend geacht kan worden met de gesteldheid van het verkochte en dus ook niet met de gebreken, die daaraan kleven. Bovendien zou de handhaving

van den vrijwaringsplicht voor dit geval onoverkomelijke moeielijkheden baren. Wien toch moet de kooper aanspreken? Den executant misschien? Maar deze was met de gebreken onbekend. Den geexecuteerden dan? Hij verkocht niet en op hem valt na de executie niets te verhalen! Als eenig middel zouden dan dus de schuldeischers overblijven, wat toch wel wat omslachtig is. Beter dan dit laatste lijkt ons derhalve de thans vigeerende bepaling, die den vrijwaringsplicht uitsluit.

Een tweede geval van uitsluiting der vrijwaring, dat wij thans slechts even willen aanstippen, levert ons art. 1546 B. W., dat, wanneer de verkochte zaak door toeval vergaat, geen verhaal laat voor verborgen gebreken daarvan, doch het verlies op rekening van den kooper stelt.

§ 5.

Bespreking van eenige bijzondere gevallen van vrijwaring met betrekking tot den paardenhandel.

A.

Ofschoon de burgerrechtelijke bepalingen betreffende ruil weinig toepassing vinden, komt het bij paarden niet zelden voor, dat er een onderlinge ruiling tusschen de eigenaars plaats vindt.

Geschiedt dit met gesloten beurzen, dan is de aard van het contract niet moeielijk te onderkennen. Doch zoodra de eene partij bovendien nog eene geldpraestatie doen moet, en dus behalve de verplichting tot levering van zijn paard, een geldsom te betalen heeft, doet zich duidelijk de vraag voor, welk contract er eigenlijk gesloten is? En veeleer dan aan ruil, denken wij dan aan koop; in de eerste plaats, omdat art. 1577 B. W. zegt, dat ruiling eene overeenkomst

is, waarbij partijen zich wederkeerig verbinden aan elkander eene zaak in plaats van de andere te geven, waarbij dus aan eene geldsom niet gedacht is en daarover gezwegen wordt, en in de tweede plaats, omdat, indien bovendien nog geld moet worden betaald, het in ruil gegeven dier veeleer een gedeelte van den koopprijs vertegenwoordigt.

Toch heeft de vraag processueële waarde, omdat de keuze der actie daarvan afhangt en onjuiste keuze niet ontvankelijkheid of afwijzing van den eisch kan tengevolge hebben. Voor de materie der vrijwaring behoeft zij ons echter niet te beangstigen, omdat art. 1582 B. W. bepaalt, dat de regelen van koop en verkoop ook bij ruil toepasselijk zijn, waarmede dus tevens de handhaving van den vrijwaringsplicht is verzekerd.

B.

Vrijwaring ten opzichte van derde koopers.

Het gebeurt meermalen, dat paarden in andere handen overgaan, terwijl eerst de laatste koper daaraan een verborgen gebrek ontdekt. Men tracht zich dan vrijwaring te verzekeren voor de actie, die te dier zake door den derden koper was ingesteld. Evenwel steeds zonder succes, ⁽¹⁾ omdat art. 1543 B. W., den koper slechts recht geeft op de actio redhibetoria of quanti minoris, terwijl bovendien art. 1542 B. W., spreekt van het waarborgen van verborgen gebreken, niet echter over het waarborgen van acties.

C.

Koop op proef.

Dikwijls wordt bij den verkoop van paarden een proeftijd bedongen, van den uitslag waarvan het totstandkomen der overeenkomst afhangt.

1) Rtb. Leeuwarden 7 April 1892. W. 6342.

De moeilijkheid doet zich voor, of die proeftijd al dan niet begrepen is in den korten tijd, bedoeld in art. 1547 B. W. Ik geloof, dat die vraag ontkennend moet worden beantwoord. Wat toch is de wil van partijen bij koop op proef? Eenvoudig dit, dat zij het aangaan eener overeenkomst wenschen, doch het totstandkomen daarvan verschuiven tot aan de resultaten van den proeftijd.

Mislukt de proef, dan denken zij er niet aan om te contracteeren zoodat de overeenkomst eerst tot stand komt, indien de uitslag van den proeftijd aan de verwachtingen beantwoordt.

Eerst dan dus, maar ook niet vroeger begint de korte tijd te loopen, waarover art. 1547 B. W. spreekt.

§ 6.

De Actie.

Zooals wij reeds zagen, kent onze wetgeving wegens verborgen gebreken in art. 1540 B. W., twee rechtsvorderingen toe, n.l. die tot koopvernietiging en die tot prijsvermindering. Reeds de Romeinen aanvaardden eenzelfde beginsel en gaven hun den naam van de *actio redhibitoria* en de *actio quanti minoris*.

A.

De *actio redhibitoria* of de rechtsvordering tot koopvernietiging.

Ofschoon misschien de gewone verdeeling der rechtsvorderingen in persoonlijke en zakelijke minder juist is en waarschijnlijk beter van persoonlijke en onpersoonlijke acties kon worden gesproken, aanvaarden wij haar als de meest gangbare.

Onder welke rubriek moet nu de actio redhibitoria worden gebracht? Het antwoord op deze vraag is niet twijfelachtig. Wanneer de verkoper een paard met verborgen gebreken levert, dan voldoet hij niet aan zijn persoonlijke verplichting tot levering van de bij overeenkomst bedoelde zaak, zoodat uit de niet nakoming dier persoonlijke verplichting slechts een persoonlijke actie en niet anders tegen hem kan geboren worden.

Langs tweeërlei wegen kan nu de koper, die een verborgen gebrek ontdekt, ageeren. Of wel hij kan de actio redhibitoria instellen, die teruggave van het paard en van den koopprijs tengevolge heeft, of het paard behouden en een gedeelte van den koopprijs terugvorderen, waarvan de hoegrootheid bepaald wordt door de minderwaardigheid van het verkochte paard, in verband met het ontdekte verborgen gebrek.

Kan nu ook de actio redhibitoria als exceptief verweermiddel dienst doen? Beslist neen, zooals door onze jurisprudentie meermalen is uitgemaakt ⁽¹⁾.

Stel, dat een paard verkocht wordt en de verkoper niet op tijd betaald, zoodat hij in rechten daarvoor wordt aangesproken. De koper heeft echter een verborgen gebrek ontdekt en begroet dus den eischer met de exceptie: „Gij kunt mij niet aanspreken tot betaling van den koopprijs, want aan het door u gekocht paard kleefte een gebrek, dat vernietiging onzer overeenkomst ten gevolge hebben moet.”

De rechter zal dan die exceptie moeten afwijzen, omdat eerst bij rechterlijk gewijsde het bestaan van dat gebrek moet worden geconstateerd en dus daarover een principaal geding moet worden gevoerd.

Wat kan nu door de actio redhibitoria worden bereikt? Hierop geven de artt. 1544—1545 B. W. het antwoord.

1) Rb. Rotterdam 24 Dec. 1881. W. 4721. Hof Den Haag 15 Jan. 1883. W. 4806.

Twee gevallen zijn mogelijk. Of de verkooper heeft de aan het goed klevende gebreken gekend, of hij heeft ze niet gekend. Naarmate daarvan verschilt zijne aansprakelijkheid. In het eerste geval ontvangt hij het verkochte paard terug en geeft hij op zijn beurt den koopprijs daarvoor in ruil, terwijl hij bovendien alle kosten, schade en interessen vergoedt; in het laatste geval kan volstaan worden met wederkerige teruggave van het verkochte goed en van den koopprijs.

Het doel dezer bepalingen is natuurlijk, om partijen terug te brengen in den toestand, waarin zij zich voor de koopovereenkomst bevonden.

Toch is door den wetgever één punt over het hoofd gezien. De verkochte zaak heeft vruchten kunnen opleveren, terwijl bij teruggave van den koopprijs zonder meer rentederving plaats vindt.

POTHIER ¹⁾ wil dan, indien mogelijk, compenseeren en acht interessen verschuldigd van den dag van het aangaan der overeenkomst. Ik geloof, dat POTHIER'S voorstel ernstige overweging verdient om praktische redenen en bovendien steun vindt in de wet. Onredelijke bevoordeeling van de eene partij boven de andere verdient geene aanbeveling, terwijl bovendien de wetgever alleen gewild heeft herstel van den vorigen toestand zonder meer, hetgeen niet kan worden bereikt door de balans ten voordeele van den kooper en verkooper te doen overhellen.

Het onderscheid tusschen de artt. 1544 en 1545 B. W., hetwelk wordt vertegenwoordigd door het schadebedrag, vindt zijn oorzaak in het verschil tusschen goede en kwade trouw. De beginselen dier regeling worden gevonden in de artt. 1282-1283 B. W. Evenwel is voor ons geval daarvan niet onbelangrijk afgeweken. Terwijl toch art. 1283 B. W. den schuldenaar te goeder trouw de verplichting tot vergoe-

1) *Traité de la vente*. No. 217.

ding van kosten, schade en interessen oplegt, die hij had kunnen voorzien, wordt hier aan dit beginsel getornd en volstaan met wederkeerige teruggave van den koopprijs en het gekochte.

Moet nu de aanvulling van art. 1544 B. W. naar de genoemde hoofdregels worden mogelijk geacht of heeft de wetgever die uitgesloten? POTHIER ¹⁾ en LAURENT ²⁾ antwoorden bevestigend in laatstgemelden zin en stellen tegenover elkander, „le tort qu'il souffre dans la chose vendue et le tort, qu'il souffre dans les autres biens.”

Tegenover hen staat evenwel BAUDRY-LACANTINERIE, ³⁾ die de laatste meening is toegedaan, en dus aan speciale regeling denkt, omdat de verkoper de verborgen gebreken niet kende, waarin hij voor dezen een verontschuldiging ziet.

Ik geloof met DIEPHUIS ⁴⁾ dat inderdaad de wetgever afwijkende beginselen voor den verkoop te goeder trouw heeft willen scheppen, en dat wel voornamelijk hierom, omdat, indien hij het tegendeel beoogde, de artt. 1544-1545 B. W. geheel onnoodig zouden geweest zijn, daar dan de materie door de algemeene regels zou worden beheerscht. Nu hij dit echter niet heeft gedaan, kan men veilig concluderen in den geest van BAUDRY-LACANTINERIE.

B.

De actio quanti minoris, of de rechtsvordering tot prijsvermindering.

Naast de actio redhibitoria staat die tot prijsvermindering. Zij draagt eveneens een zuiver persoonlijk karakter en dankt haar leven aan den Codewetgever. In één opzicht wijkt

1) T. a. p. No. 212.

2) LAURENT. DI. XXIV. No. 294.

3) No. 437. Bladz. 314.

4) T. a. p. DI. XI. Blz. 316.

echter onze bepaling belangrijk af van dien van den Code. Art. 1644 C. C. huldigt het beginsel, dat de verkooper dat gedeelte van den koopprijs zal teruggeven, telle qu'elle sera arbitrée par experts, d. i. zooals dit door experten zal worden bepaald. In ons art. 1543 B. W. echter wordt de rechter met de bepaling van de hoegrootheid daarvan belast, na deskundigen te hebben gehoord.

Dit verschil heeft al dadelijk deze consekwentie, dat bij ons bepaling voor het terug te vorderen gedeelte mogelijk is zonder verhoor van experts, indien den rechter de hoegrootheid daarvan uit anderen hoofde kan blijken, terwijl naar Fransch recht zelf in dat geval de benoeming van deskundigen moet plaats hebben, omdat aan hen de bepaling van het quantum minoris is opgedragen.

De meeste nieuwere wetgevingen hebben de actio quanti minoris laten wegvallen en stellen zich tevreden met de actio redhibitoria. VON VÖLDERNDORFF ¹⁾ keurt hare handhaving af en heet ze onrechtvaardig, onbillijk en onpraktisch. Hij argumenteert aldus. De wil van den verkooper is a priori vrij en van dit adagium wordt afgeweken, door toekenning der vordering tot prijsvermindering.

De verkooper toch heeft zijn goed verkocht voor eene bepaalde som, waarin dus zijn wil ligt opgesloten, om de zaak daarvoor te missen. Ontdekt nu de koper aan de zaak een gebrek, dan is het rechtvaardig, dat de vroegere toestand hersteld wordt, doch in flagranten strijd daarmee, dat de rechter op den wil van den verkooper gaat ingrijpen en een minder bedrag bepaalt dan dat, waarvoor de verkooper de zaak uit zijn vermogen wil kwijt zijn. Onbillijk is de vordering, omdat zij den koper meer rechten geeft en verder onpraktisch, omdat zij aanleiding geeft tot tal van processen, die veelal een zeer dubieusen grondslag hebben.

VON VÖLDERNDORFF'S uitspraak is ons uit het hart gegrepen.

1) Repertorium der Tierheilkunde von Dr. VOGEL. 1888. S. 272.

Ook wij zouden om die redenen de *actio quanti minoris* gaarne zien vervallen en dus alleen die tot koopvernietiging willen handhaven.

§ 7.

Art. 1546 B. W.

Reeds hiervoor stipten wij met een enkel woord aan, dat de verkooper tot geen vrijwaring gehouden is, indien de verkochte zaak door toeval is te niet gegaan. Anders evenwel is het, indien zij tengevolge van daaraan klevende gebreken is verloren gegaan.

Volgens art. 1546, al. 1, moet de verkooper niet alleen den prijs teruggeven, doch is hij bovendien nog verplicht tot schadevergoeding op de wijze, zooals dat in de artt. 1544 en 1545 is aangegeven.

Die bepaling is billijk en rechtvaardig. Niet alzoo echter de tweede alinea, die het verlies door toeval op rekening van den kooper stelt. DUVERGIER ¹⁾ zegt zelf van die bepaling, die aan den Code werd ontleend: (elle) „blesse la parfaite équité,” terwijl LAURENT ²⁾ ze noemt: *une dérogation au droit romain et aux vraies principes.* Het Romeinsche recht kende haar dan ook niet en gaf de *actio rédhibitoria* ook voor het geval de zaak door toeval vergaan was.

Ten onzent heeft OPZOOMER ³⁾ gepoogd de bepaling te verdedigen en hij redeneert aldus, dat, indien de zaak geen enkel gebrek gehad had, de kooper toch eveneens daarvan verstoken zou zijn, indien zij door toeval vergaan was.

Op zich zelf beschouwd is die redeneering juist, doch zij

1) *Traité de la Vente.*

2) *DI. XXIV. No. 306.*

3) *OPZOOMER. Bladz. 143.*

geeft dan toch in ieder geval aanleiding tot onrechtvaardige beoordeelingen van de eene partij boven de andere.

De wet kent slechts twee soorten van vergaan der zaak, 1°. tengevolge van een verborgen gebrek, 2°. door toeval, terwijl gezwegen wordt over het vergaan door schuld. Waar echter reeds het verlies door toeval voor rekening van den kooper komt, moet naar analogie daarvan ook het verlies door schuld op zijn debet worden gesteld.

Kan ook de slachting van een dier als het vergaan der zaak worden aangemerkt, zoodat bij het ontdekken van een gebrek, alsdan het instellen der actio rédhitoria mogelijk is? Met de woorden van de wet in de hand, geloof ik, dat die vraag ontkennende beantwoording vordert. Art. 1546 B. W. toch eischt, dat de zaak vergaan zij tengevolge van het verborgen gebrek, hetgeen bij slachting niet het geval is. ¹⁾

§ 8.

Het Bewijs.

Volgens art. 1902 B. W. moet ieder, die beweert enig recht te hebben of zich op eenig feit beroept tot staving van zijn recht of tot tegenspraak van eens anders recht, het bestaan van dat recht of van dat feit bewijzen. Naar luid van die bepaling, rust dus de bewijslast op den kooper, ²⁾ die geen enkel vermoeden te zijnen voordeele kan doen gelden. Met voorliefde hebben vele Fransche schrijvers ³⁾ het tegendeel verkondigd en beschouwen den korten termijn, binnen welken de rechtsvordering moet worden aangelegd,

1) Vgl. Rtb. Leeuwarden 5 Jan. 1882. W. 4764. H. R. 16 Juni 1882. W. 4786.

2) Vgl. Rtb. Groningen 15 Jan. 1898. W. No. 7098.

3) AABRY en RAU. § 355 bls. MARCADE. IV. blz. 284. TROPLONG. I. blz. 569. DUVERGER. I. blz. 403.

als een vermoeden, dat het gebrek reeds bestond tijdens den verkoop.

Ik geloof echter, dat die meening onjuist is en geen steun vindt in de wet. Wat toch is een wettelijk vermoeden? Een vermoeden, dat door de wet is geboren en krachtens de wet leeft. En wanneer geen enkele bepaling aan zulk een vermoeden het aanschijn schenkt, mag niet tot het bestaan daarvan worden geconcludeerd. ⁽¹⁾

Zoo begreep het ook de Rechtbank te Breda, toen zij in haar vonnis van 20 Aug. 1844 overwoog, dat de bepaling der wet, naar welke de actie wegens verborgene gebreken, binnen korten tijd moet worden ingesteld, niet tevens in zich sluit, dat zoodanige tijdige aanleg tot wettig vermoeden strekt.

§ 9.

Het aanvangspunt van den termijn bedoeld in art. 1547 B. W.

Sprekende over de rechtsvordering, die aan den verkooper wordt toegekend, zegt onze wet in art. 1547 B. W., dat zij door den kooper moet worden aangelegd binnen een korten tijd, overeenkomstig den aard der gebreken en met inachtneming der gebruiken van de plaats, alwaar de koop gesloten is.

Een ruim veld is dus hier aan het oordeel van den rechter gelaten, dat nog uitgebreider wordt, wanneer men weet, dat geen plaatselijke gebruiken bestaan, die slechts eenigszins 's rechters oordeel breidelen.

Na verloop van tijd en geleerd door de praktijk heeft echter voor bepaalde ziekten de jurisprudentie zich een

1) Cf. LAURENT. No. 286.

eindtermijn gesteld. Bij dampigheid toch wordt vrij algemeen ⁽¹⁾ die korte tijd op 6 weken gesteld, ja zelfs ging de Rechtbank te Maastricht ⁽²⁾ zoover, dat zij eene vordering te dier zaken op den 43sten dag na de overeenkomst ingesteld, niet ontvankelijk verklaarde.

Doch ook de termijn van aanvang sticht verwarring. Drieërlei meening wordt daaromtrent verkondigd; eene eerste noemt als aanvangspunt het oogenblik van het ontdekken van het gebrek, eene tweede, het tijdstip der overeenkomst, en eindelijk eene derde dat der levering.

Doctrine en jurisprudentie ⁽³⁾ hellen over tot de eerste leer en DIEPHUIS, doet voor zijn betoog een beroep op art. 1490 B. W., hetwelk bepaalt, dat de termijn van rechtsvordering tot nietigverklaring tot 5 jaren is beperkt, tenzij bij bijzondere wetsbepaling een kortere tijd is gesteld, terwijl die tijd bij bedrog en dwaling begint te loopen van den dag der ontdekking.

Maar is dan niet juist die bijzondere wetsbepaling aanwezig, daarom wij vragen, waarnaar art. 1490 B. W. verwijst? Wij antwoorden volmondig bevestigend, niet alleen om theoretische, maar ook om praktische redenen.

De kooper zou immers het gebrek een tijd lang kunnen verzwijgen en eerst na voldoende gebruik der zaak daarvan kunnen gaan gebruik maken, waardoor de positie van den verkooper aanmerkelijk zou worden benadeeld.

Ook de tweede meening vindt echter voorstanders. ⁽⁴⁾ Om de actie redhebtoria geldend te kunnen maken, argu-

1) Rtb. Groningen 1 Juni 1898. W. 7098. Rtb. Breda 5 Juni 1847. W. 913. Rtb. Roermond 20 Jan. 1842. Rtb. Rotterdam 10 Mei 1896. W. 6861.

2) Rtb. Maastricht 29 Juli 1882. W. No. 4801.

3) Rtb. Groningen 1 Juni 1898. W. 7098. Ktgr. 4 Amsterdam 31 Jan. 1899. W. 9311. Rtb. Zwolle 7 Dec. 1881. W. 4823. Ktgr. Dokkum 27 Febr. 1895. W. 6701. Ktgr. Appingendam 31 Aug. 1892. P. v. J. 1893. 49. Rtb. Leeuwarden 3 Sept. 1891. W. 6245.

4) Rtb. Maastricht 29 Juli 1882. W. 4801.

menteerde zij, moet het gebrek bestaan hebben op het oogenblik van het sluiten der overeenkomst, zoodat natuurlijk, dat oogenblik ook het uitgangspunt zijn moet van den termijn, die voor de rechtsvordering is gesteld.

Vele Fransche schrijvers zijn die meening toegedaan. ⁽¹⁾

En eindelijk omhelzen de nieuwe wetgevingen en eveneens een aantal vonnissen ⁽²⁾ de derde meening, die het tijdstip der levering vasthoudt.

Wij voor ons zouden een middenweg willen kiezen en geleid door de eischen der praktijk als regel als tijdstip van aanvang, dat der overeenkomst willen aannemen, doch alleen bij koop van zaken, die nog niet tot het vermogen van den kooper behooren, dat der levering als zoodanig willen beschouwen.

1) AUBRY en RAU. De la vente. § 155. DUVERGIER. I. Bladz. 405. ZACHARIAE. § 355.

2) Rtb. Amersfoort 12 Juni 1861. W. 2286. Ktgr. Hindelopen 25 Juni 1857. R. B. 8. 1858. Rtb. Breda 5 Jan. 1847. W. 835. Rtb. Roermond 25 Juni 1864. W. 2594. Ktgr. Bergum 20 Jan. 1892. W. 320.

BESLUIT.

Waar in Frankrijk de door den Codewetgever ontworpen bepalingen reeds tot zoovele moeilijkheden aanleiding gaven, spreekt het bijna wel van zelf, dat dit ook ten onzent het geval was. Echter niet in die mate, als daar te lande. De verwarring toch werd er nog vermeerderd door de uitspraak van tweeërlei aard n.l. die der Handelsrechtbanken en Burgerlijke Colleges, wier beslissingen onderling aanzienlijk afweken en hieraan moet het dan ook worden toegeschreven, dat de wet van 20 Mei 1838 de bepalingen van den Code voor den veehandel ter zijde stelde en eene zelfstandige wetgeving daarvoor in het leven riep.

Toch geeft ook in ons land de bestaande regeling tot zeer afwijkende meeningen aanleiding, waardoor feitelijk de handel ernstig wordt benadeeld, omdat de verschillende leerstellingen en uitspraken op het gebied der vrijwaring geen houvast bieden, waaraan inderdaad behoefte bestaat.

Talrijke vragen toch doen de bepalingen der vrijwaring rijzen en op elk dezer volgde als het ware een verschillend antwoord.

Al aanstonds viel onze aandacht op het woord „gebrek” en alsof dit nog niet genoeg was, kwam daarbij nog, dat het gebrek „verborgen” en „ontdekt” moest zijn. Hoeveel verschillende definities zijn daarover niet aangegeven en hoeveel uitspraken niet daaromtrent gedaan.

Daarbij kwam nog de bepaling van artikel 1543 B.W. die voorschreef, dat het gebrek de zaak ongeschikt moest maken voor het gebruik, of de gebruikswaarde daarvan moest verminderen. Men vroeg zich af, of hier de individueele opvatting van iederen eventueelen koper, dan wel een algemeen beginsel moest gelden.

Hierin dient noodzakelijk verandering te worden gebracht. De rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid eischen naast de belangen van den handel spoedige voorziening. Goed zou het zijn, indien de wet alleen de leidende gedachte aangaf en het verder aan de Regeering overliet, om bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur, die gemakkelijk voor aanvulling en wijziging vatbaar is, de gebreken op te noemen, die tot koopvernietiging kunnen leiden. De handel zou daardoor in groote mate worden gebaat, omdat men dan slechts de lijst der gebreken had te raadplegen, om te zien of in een gegeven geval de wet van toepassing zijn kan.

Doch er waren ook andere bezwaren. Omtrent den termijn van aanvang der actie tot koopvernietiging heerschte evenals omtrent het tijdstip van einde veel meeningverschil. Niet minder dan drieërlei leerstellingen werden daarover verkondigd en allen vonden aanhangers en bestrijders. Ook dit bezwaar moet worden ondervangen. Als aanvangspunt schijnt ons de dag der overeenkomst of dien der levering te moeten gekozen, terwijl het eindtijdstip moet wisselen naar gelang der ziekte, zoodat voor ieder geval in de lijst der koopvernietigende gebreken de eindtermijn en dus de duur der vordering moet worden bepaald. —

En dan de keuze der vordering!

Reeds vroeger in Frankrijk was de vordering tot prijsvermindering niet populair. Zij gaf aanleiding tot zeer chicaneuse processen en zoo besloot dus de wetgever van 1838 tot afschaffing, omdat ze dikwijls werd gebezigd als een middel tot vreesaanjaging, waaraan de wetgever niet

langer wilde meêdoen. Evenwel herstelde de wetgever van 2 Augustus 1884 de vordering tot prijsvermindering weder in eere, omdat men aan de actio redhibitoria eenzelfde smet kon aanwrijven, daar zij evengoed vrees aanjoeg, indien men met de instelling daarvan dreigde.

Toch verbond de wetgever aan de hierbovene actio quanti mimoris eene reserve. — Hij beperkte in zooverre hare toepassing, dat hij den verkooper de bevoegdheid toekende, in te grijpen in den wil der wederpartij, door hem toe te staan aan te bieden, het verkochte dier terug te nemen, tegen teruggave van den koopprijs en betaling der onkosten.—

De nieuwere wetgevingen, als die van Duitschland en België, hebben de rechtsvordering tot prijsvermindering afgeschaft en ik geloof terecht, want zij is onlogisch en onpractisch. Het eerste, omdat zij inbreuk maakt op den wil van den verkooper, die slechts tegen een bepaalden prijs van het goed afstand wilde doen en op wiens wil dus zijns ondanks wordt ingegrepen, het laatste, omdat zij den kooper de gelegenheid opent door dubieuze processen zijne tegenpartij af te matten. Hoe eer hoe beter dient zij dus te worden afgeschaft, zoodat de rechtsvordering tot koopvernietiging overblijft. —

In één geval zou zij misschien behouden kunnen blijven, n.l. indien het vee voor de slachtbank bestemd is. Dan toch is de bestemming duidelijk en is twist daarover dus uitgesloten.

En nu ten slotte het bewijs.

Wij zagen reeds, hoe in navolging van den Code in onze Wetgeving, de bewijslast op den kooper rust en hij geen enkel rechtsvermoeden kan ontleenen aan het tijdstip, waarop hij het gebrek ontdekt heeft. Hoe geheel anders is dit elders.

Krachtens art. 9 der Belgische Wet van 3 September 1885 zullen de gebreken, die zich binnen den bepaalden termijn voordoen, geacht worden, behoudens tegenbewijs, tijdens de overeenkomst te hebben bestaan. Naar aanleiding dier

bepaling, ontspon zich in de Belgische Kamer een geanimeerd debat. De afgevaardigde WARNANT meende, dat het rechtsvermoeden rechtszekerheid moest worden, zoodat geen tegenbewijs behoorde te worden toegelaten. De gronden voor zijn betoog waren zuiver praktisch. Hij vreesde langdurige processen, omdat de verkooper zou trachten aan het vermoeden ten zijnen nadeele te ontsnappen, door te beweren, dat het dier gezond was, om op die wijze, al kon hij ook zijne bewering niet altijd waar maken, het proces te rekken en de tegenpartij tot toegeven te bewegen. Ook voorzag hij uitbreiding van het bedrog, omdat de arglistige verkooper steeds wel handlangers zou weten te vinden, die gereed waren hem te helpen en op die wijze het rechtsvermoeden zou kunnen ontzenuwen.

Evenwel wist de Minister van Justitie de Kamer te bewegen niet met het voorstel WARNANT mede te gaan. Hij noemde het eene grove onbillijkheid, dat den verkooper verboden kon worden zijn goed recht te bewijzen en achtte het eene schending der eerste rechtsbeginselen, om onnoodig en ongemotiveerd de positie van den verkooper te verzwakken.

Ik zou reeds dankbaar zijn, indien het Belgische stelsel hier te lande werd overgenomen en ik geloof inderdaad, dat men veilig daartoe kon overgaan, zonder geweld aan te doen aan de beginselen der wetgeving. Bij den tegenwoordigen staat der veeartsenijkundige en zoölogische wetenschap immers is, voornamelijk bij ziekten, het incubatie-tijdperk bekend, zoodat, indien daarmee rekening wordt gehouden, bij de bepaling van den vrijwaringsduur, wetenschappelijk en praktisch de strijdvraag is opgelost.

Een laatste voorbeeld voor een model van wetgeving kunnen wij aan België en Luxemburg ontleenen.

In 1857 stelde de Belgische Regeering een onderzoek in naar de werking der wet van 28 Januari 1850. Men gevoelde zich gegriefd en benadeeld bij den handel op het buitenland. De vreemde koopman toch kocht vee en dik-

wijls gebeurde het, dat hij binnen den vrijwaringstermijn terugkeerde en op grond van een in het buitenland gehouden deskundig onderzoek, dat de verkooper misschien wel had kunnen bijwonen, of waarvan hij wegens bezwaren van finantieelen aard was weg gebleven, vernietiging van den koop vroeg, ofschoon de identiteit van het verkochte beest niet eens behoorlijk vast stond.

Aan dien grief hebben de wetgevers daar te lande een einde gemaakt, door voor het vervolg den rechtmatigen eisch te stellen, dat het dier eerst binnen de landsgrenzen moest zijn teruggevoerd en aan het onderzoek van eigen deskundigen moet worden toevertrouwd, om met vrucht de vordering tot koopvernietiging te kunnen instellen.

Voor ons land gelden dezelfde bezwaren als vroeger in België en wordt eveneens ten dien aanzien naar wettelijke voorziening gehaakt. De buitenlandsche kooper toch verkeert in buitengemeen gunstige omstandigheden, die dikwijls aanleiding tot misbruiken geven en dus verbetering eischen.

Bij nog èene keuze wil ik den lezer van advies dienen, n.l. bij de keuze van den rechter, aan wien de geschillen ter beoordeeling moeten worden gegeven.

Omtrent deze vraag dienen de H.H. Mrs SASSEN, POLIS en NIJST ons in hun in 1857 verschenen belangrijk verslag over vernietiging van koop en schadevergoeding wegens verborgen gebreken bij dieren, reeds aan voorlichting. Zij wijzen er op, dat de geheele materie der vrijwaring met hare korte termijnen eene korte, snelle, eenvoudige en weinig kostbare procedure vordert en zouden het liefst den Kantonrechter daarmede belast zien, onverschillig, wat het waardebedrag van het verkochte ook zij. Toch geloof ik met hen, dat het reeds veel gewonnen zijn zou, indien de vrijwaringsprocedure als spoedeischend zou kunnen worden behandeld, daar men voor verwijzing tot elk bedrag naar den Kantonrechter een algeheele ommekeer zou moeten

maken in het stelsel onzer rechtspleging, waartoe niet gemakkelijk zal worden overgegaan.

Evenwel zou ik dit nog aan hun voorstel wenschen te verbinden. Ik wilde den kooper op straffe van niet-ontvankelijkheid in zijne rechtsvordering de verplichting opleggen, om binnen een bepaalden termijn aan den Kantonrechter een verzoekschrift in te dienen tot benoeming van deskundigen en door deze eveneens binnen zeker tijdstip een met redenen omkleed verslag hunner bevindingen aan dien rechter doen ter hand stellen, om op die wijze de materieele waarheid te doen zegevieren.

Ik heb hiermede de taak, die ik mij vrijwillig oplegde, volbracht. Allicht zal men vragen, waarom ik niet den meer gemakkelijken weg koos, om alleen met stellingen den doctorstitel te veroveren? Ik deed dit niet om te schitteren, minder nog om een uitzondering te maken op den regel. Mijn doel was eenvoudig in duidelijke bewoordingen ten gerieve van den landbouwer en veehandelaar een gids te zijn, in het moeilijk vraagstuk der vrijwaring, terwijl ik daarmede tevens een waardig afscheid wilde nemen van de roemruchte Utrechtsche Hoogeschool.

STELLINGEN.

I.

Een *alieni juris*, die door *arrogatio*, *coemptio*, *praedum venditio* of *domum ductio in potestate* kwam, werd naar Romeinsch recht beschouwd als steeds onvrij te zijn geweest.

II.

Onder „bij of kort na de geboorte” in de art. 290 en 291 Wetboek van Strafrecht moet worden verstaan „bij of kort na de baring.”

III.

De bestuurders van vereenigingen, die zich de beoefening van eenig hazardspel ten doel stellen, zijn strafbaar krachtens art. 140 Wetboek van Strafrecht

IV.

Art. 5 alinea 2. Wetboek van Strafvordering is alleen van toepassing op bevelen van rechtsingang, waaraan onmiddellijke verwijzing is verbonden en niet op bevelen van verwijzing na voorafgaande instructie.

V.

Voor de beoordeeling van den toestand van ophouden van betalen, is de rechter niet aan wettige bewijsmiddelen gebonden.

VI.

De acceptatie van een wisselbrief, voordat de trekker daarop zijne handteekening gesteld heeft, verbindt, nadat dit is geschied, tot betaling van dien wisselbrief.

VII.

Wanneer eene vordering krachtens de regelen der procesorde bij den burgerlijken rechter is aanhangig gemaakt, verhindert dit geenszins, dat krachtens dezelfde vordering faillissementsaanvraag wordt gedaan.

VIII.

Onder „hoofd van politie” in art. 5 der vreemdelingenwet, moet worden verstaan de Commissaris van politie, in gemeenten, waar zulk een ambtenaar bestaat en de burgemeester; waar geen commissaris van politie gevestigd is.

IX.

De gemeenteraad kan van den burgemeester niet vorderen, dat hij opheldering geeft, over het aan een gemeentepolitiedienaar verleend ontslag.

X.

Rechten op gedistilleerd zijn uit oeconomisch oogpunt af te keuren.

XI.

Onder verborgen gebrek in art. 1540 Burgerlijk Wetboek moet worden verstaan een zoodanig gebrek, dat bij nauwkeurige oplettendheid niet te ontdekken is.

XII.

De korte termijn bedoeld in art. 1547 Burgerlijk Wetboek moet worden gerekend van af den dag der levering,

XIII.

Het ware wenschelijk, dat bij herziening van ons Burgerlijk Wetboek ten aanzien der regeling der aansprakelijkheid wegens verborgen gebreken, de opsomming dier gebreken aan een algemeene maatregel van inwendig bestuur wordt overgelaten.

